

Naročnina

za državo SHS:

na mesec Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:

mesečno Din 50

Sobotna izdaja:

celeotno

v Jugoslaviji Din 40

v inozemstvu 60

SLOVENEC**Političen list za slovenski narod.**

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredništa telefon 50, upravnikišta 328.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Čekovni račun: Ljubljana 10.650 in 10.549 (za inserate) Sarajevo 7.563, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.

Baltičevi popravki.

Gospod veliki župan Baltič se je čutil poklicanega napisati za »Slovenec« obrambeni članek za PP režim v obliki uradnega popravka. Gospod veliki župan popravlja vsevprek, ne samo stvari, ki se tičejo njega, ampak tudi one, ki se nanašajo na ministrski svet in na posamezne ministre. Gospod veliki župan pa se je povzpel še više, on popravlja celo, kaj vlada nam era v a! Mi imamo torej v Ljubljani velikega župana ki je veliko več nego vsi ministri in celo več nego ministrski predsednik, ker je namreč vsegaveden in pozna namere vlade za bodočnost.

Toda nagajiva usoda je ljubljanskega velikega župana dementirala še isti dan, ko nam je posiljal svoj famozni popravek. Izkazalo se je namreč, da ljubljanski veliki župan le ni vsegaveden, zlasti pa da ne ve, kaj namerava minister za prosveto Svetozar Pribičević. Ta je namreč istega dne upokojil kar štiri vseučiliščne profesorje v Zagrebu: dr. Poliča, dr. Barca in dr. Milobarja, dan prej pa je bil upokojil dr. Batalo, česar ljubljanski veliki župan tudi ni vedel. Danes izvemo, da je Pribičević začel upokojevati tudi profesorje belgrajske univerze in ni izključeno, da se bo lotil tudi ljubljanske. Vsa ta brutalna in doslej še nezaslišana nasilja proti svobodi političnega prepiranja in udejstvovanja vseučiliščnih profesorjev ter proti svobodi znanosti se godijo v času, ko ljubljanski veliki župan pošilja »Slovenec« popravke, v katerih trdi, da PP režim ne vrši nobenih nasilij in jih sploh ne namerava!

Če bi PP režim ne bil storil ničesar drugega kakor da je upokojil vseučiliščne profesorje, med katerimi se nahajajo znanstveniki svetovnega slovesa, bi samo to zadoščovalo, da se ta režim ožigosa kot najbolj reakcionarni v Evropi. Niti Mussolini se ni upal do danes preganjati vseučilišč ali vseučiliščnih profesorjev, dasi ima njegov režim ravno med njimi svoje najodločnejše idejne nasprotnike, ki se tudi politično udejstvujejo kot taki. PP režim pa je celo prekošil Španijo, kajti tam je izgnal profesorja Unamuno diktator Primo de Rivera sam, dočim je pri nas upokojil vseučiliščne profesorje — minister za pravosvoeto! Ce se režim sklicuje v svojo opravičbo na uradniški zakon, dokazuje samo, kako reakcionar je ta od PP večine spregjeti zakon in kako se režim ne pomiclja tolmačiti njegove določbe proti zastopnikom svobodne znanosti, ki jih zaradi njihovega političnega mišljena in delovanja ni preganjal niti bivša pruska vlada!

Najbolj pa bije dejstvom v obraz trditve ljubljanskega velikega župana, da pravosodni minister ne pripravlja sodnijskega preganja opozicionalnih poslancev. Vsi opozicionalni listi so poročali, da je pravosodni minister poslal justičnim organom navodilo, da se ima smatrati imuniteta poslancev za ugaslo, kar ne pomeni ničesar drugega, kakor da se de facto začnejo poslanci sodnijsko preganjati. Toda v nobeni kulturni državi nima pravosodni minister pravice na ta način posegati v tok justice, dajati uradna tolmačenja zakonov, oziroma odzgoraj reševati sporna pravna vprašanja, ker so organi pravosodja po zakonu glede tega popolnoma neodvisni in so minister samo v upravnem oziru podrejeni. Tuji nima minister za pravosodje pravice brzovavnim potom ustaviti kazenskopravnega postopanja, kakor se je to zgodilo v zadevi umora Fakina, dočim se je proces proti trboveljskim delavcem dovedel do konca. Kar pa se tiče navodil, o katerih ljubljanski veliki župan pravi, da se niso dajala, pa ga dementuje sam »Slovenski narod«, ki danes poroča, da je pravosodni minister 1. decembra pozval dr. Aleksandrija, 2. decembra. (Izv.) — V Aleksandriji so zaprli 15 oseb.

London, 2. decembra. (Izv.) Konflikt z Egiptom se bliža svojemu koncu. V deželi vlad mir. Zaprti nacionalisti bodo izročeni sodišču.

Aleksandria, 2. decembra. (Izv.) — V Aleksandriji so zaprli 15 oseb.

London, 2. dec. (Izv.) Okoli 3000 angleških mornarjev je s topovi in strojnimi puškami korakalo skozi mesto.

WILSONOVA NAGRADA ZA MIR.

Berlin, 2. dec. (Izv.) »Vossische Zeitung« poroča iz Londona, da je dobil načrt Wilsonu ustanovljeno mirovno nagrado v znesku 25.000 dolarjev lord Robert Cecil. Lord Cecil odpotuje meseca januarja v Newyork.

KOMUNISTIČNI IZGREDI NA ESTONSKEM.

Reval, 2. dec. (Izv.) V celi deželi so se vršili te dni krvavi spopadi med komunisti in ostalim prebivalstvom. Vlada je nemire v kali zadušila. V parlamentu je rekel predsednik Akel, da je vlada ukrenila vse potrebitno, da es nemiri več ne ponova.

Reval, 2. dec. (Izv.) V celi deželi so se vršili te dni krvavi spopadi med komunisti in ostalim prebivalstvom. Vlada je nemire v kali zadušila. V parlamentu je rekel predsednik Akel, da je vlada ukrenila vse potrebitno, da es nemiri več ne ponova.

Belgrad, 2. dec. (Izv.) Radi spopada med vojaštvom in meščani v Karlovcu je vlada telefonično odstavila policijskega ravnatelja v Karlovcu Hanžekovića in policijskega uradnika Oberskega. O samem dogodku nimajo v Belgradu točnih vesti, vendar se zdi, da se je izvršil ves dogodek

Cene inseratom:

Enostolpna petina vrsta
mali oglasi po Din 1-50 in
Din 2—, večji oglasi nad
45 mm višine po Din 2-50,
veliki po Din 3— in 4—,
oglasi v uredniškem delu
vrstice po Din 6—.

Pri večjem naročilu popust.

Izhaja vsak dan izvzemši
ponedeljka in dneva po
prazniku ob 4. uri zjutraj.

Poštnina plačana v golovini.

Preganjanje Hrvačov in Slovencev.

VLOGA NASPROTNEGA ČASOPISA. — RADICEVA NESPRETNOST NAJ SLUŽI ZA PODLAGO ZA PREGANJANJE. — RAZPUST HRSS SKLENJENA.

Belgrad, 2. dec. (Izv.) Današnje »Novosti« pišejo:

»Po zelo zanesljivih poročilih se lahko smatra, da je razpust in preganjanje HRSS končnovljavno sklenjena stvar. Obtožni material je falzificiran in pripravljen v Belgradu, Zagrebu in Dunaju. Izvršene so izpremembe v policijskih krogih in vlaža je pripravila aparat za izvrševanje teh poslov. Začele so se tudi že predpriprave za prepariranje javnega mišljija. Razumljivo je, da je časopisje odigralo svojo vlogo kakor takrat, ko se je pripravljalo teren za Obznamo in Zakon o zaščiti države. Nekoliko ministrov je izvabilo, da se bo zakon strogo uporabljal pri vseh. Po javnih izjavah se zdi, da je Radić zaslužil smrt zaradi svojih zvez z inozemci. Načrt je gotov in sedaj se odkrivajo posamezni elementi pod vidikom boljševističnega strahu. Vlada bo pričela s te-

rorjem nad HRSS, Nemci in Džemijetom. V notranjem ministrstvu so dokončani in tudi že odposlani spisi policijskim oblastem, kako se bo teror izvajal. Včeraj je prišel v Belgrad dr. Alexander, glavni državni pravnik iz Zagreba, ki je dokazal sposobnost v komunističnem procesu. Za sedaj so na vrsti nasilja nad temi strankami. Po volitvah pa, ako se slabo izpadajo za vladne stranke, se bodo ista sredstva uporabila tudi proti drugim strankam.«

Tako »Novosti«. Kar se tiče razpusta HRSS, so naša poročila iz popolnoma zanesljivega vira, tako da je gotovo pričakovati razpusta te stranke in največjega terorja napram Hrvatom in Slovencem. Seveda HRSS ne bo razpuščena prej, dokler ne poteče rok za vlaganje list, da bo imel na ta način režim lažje stališče v Hrvatski, kjer bodo potem izvoljene samo druge kandidatne liste.

Tajna pogodba med Pašičem in Mussolinijem.

Belgrad, 2. dec. (Izv.) Iz Rima se je vrnil italijanski poslanec Bodrero. Tako je obiskal dr. Ninčića. Bodrero je prinesel nova navodila glede razmejitve med Italijo in Slovenijo, ki pa se še ne začne takoj, vendar je smatrati, da bo končana, še predno bo kraljevska dvojica obiskala

Rim. Tudi je Bodrero pri tej priliki izrazil ponovno Mussolinijevo željo, da bi se sezkal z Ninčićem. Sestanek se bo vršil sreditega meseca. Pri tej priliki se bo sklenila tajna pogodba med fašistom Mussolinijem in Pašič-Pribičevičevim vladom.

Kandidati HPS.

Zagreb, 2. dec. (Izv.) V nedeljo in pondeljek je zborovala v Zagrebu Hrvatska pučka stranka. Soglasno je bilo sklenjeno, da stranka nastopi pri volitvah po vseh hrvatskih krajih samostojno. V pondeljek so bili soglasno določeni kandidati: V sremski županiji bo nosilec liste dr. Janko Šimrak, virovitički Luka Baričić, v požeški dr. Juro Kuntarić, v zagrebški dr. Bakšić, v belovarsko-križevški dr. Andrej, v modruško-reški dr. Juretić. V liško krbavski županiji stranka ne bo postavila kandidatne liste. Okrajni kandidat v Osjeku je dr. Trininger. Za Bosno kandidati še niso postavljeni, razen za okrožje Banjaluko, kjer bo nosilec liste dr. Janko Šimrak. V severni Dalmaciji bodo ponudili dr. Dulibiću, da kandidira kot nosilec liste. Za južno Dalmacijo še ni nč določenega.

SEJA DRŽAVNEGA ODBORA.

Belgrad, 2. dec. (Izv.) Danes se je vršila seja državnega odbora. Z določanjem volišč se še ni pričelo, ker še ni bil ves material predložen.

SPORI MED RADIKALNIMI KANDIDATI.

Belgrad, 2. dec. (Izv.) Včeraj in danes so se vršili po celi Srbiji zaupniški sestanki vseh strank. Na teh sestankih so postavljeni kandidati. Večina sedanjih poslancev je ponovno proglašena za kandidate, tako da bo nova skupščina osebno zelo malo različna od stare. Pri radikalih so se pojavili veliki spori, zato za danes sklicana seja glavnega odbora radikalne stranke ni prinesla nobenih uspehov.

Belgrad, 2. dec. (Izv.) Zvečer se je vršila seja glavnega odbora radikalne stranke pod Pašičevim predsedstvom. Na tej seji so reševali številne spore pri kandidaturah, vendar niso mogli priti do nobenih končnoevlavnih uspehov.

NOVI SKOPLJANSKI ŠKOF V BELGRADU.

Belgrad, 2. dec. (Izv.) Danes sta prispeila v Belgrad ljubljanski škof dr. Ant. B. Jeglič in novi skopljanski škof dr. Gnidovec. Dopoldne sta obiskali Pašiča, nato pa se je novi škof Gnidovec prijavil kralju v avdienco, da priseže v njegove roke.

K SPOPADOM V KARLOVCU.

Belgrad, 2. dec. (Izv.) Radi spopada med vojaštvom in meščani v Karlovcu je vlada telefonično odstavila policijskega ravnatelja v Karlovcu Hanžekovića in policijskega uradnika Oberskega. O samem dogodku nimajo v Belgradu točnih vesti, vendar se zdi, da se je izvršil ves dogodek

Italija.**MUSSOLINIJEVA POSLANICA.**

Rim, 2. dec. (Izv.) V vseh provincialnih mestih so zborovali fašistovske pokrajinske organizacije. Povsod so prečitali Mussolinijevo poslanico, kjer pravi, da je fašizem nujno potreben revizije v duševnem, političnem in socialnem oziru. Predvsem pa je treba iz organizacije izključiti nedostojne elemente. Sloga med borgi in fašisti je treba za vsako ceno vzpostaviti.

BORBA PROTI FAŠIZMU.

Rim, 2. dec. Boj proti fašizmu narašča od dneva do dneva. Udeležujejo se ga poleg aventinske opozicije vedno širši krogi, ki so doslej stali ob strani. Snujejo se številne nove politične skupine, ki so vse naprjene proti fašizmu. Sprič zadnjih novih težkih odkritij je postal fašistovski režim v deželi po splošnem prepirjanju moralno nemogoč in celo zmerni »Giornale d'Italia« je jasno in določno izreklo, da mora sedanjna vlada odstopiti in popustiti mesto možem in strankam, ki na današnjem stanju razmer v državi niso kompromitirane. Na vprašanje, kdo bodo Mussolinijev naslednik, pravi list, da bo Italija, ki je našla naslednika Cavourju po Villafranki, pač znašla najti primerenega naslednika tudi Mussoliniju v današnjih dneh, ko ne grozi dejeli nobena resna nevarnost. Strah, da bi prišli na krmilo skrajni levni elementi, je prezen, ker so se široki sloji sami že zelo oddaljili od njih. V deželi je dovolj resnih in izkušenih mož srednjega pravca, ki bodo znali držati krmilo in dovesti državno ladjo v pristan zakona in svobode. Nikakor ni treba in tudi ni pričakovati, da bi se zradi izpremembe režima vnela kakšna meščanska vojna. Fašizem še za enkrat ne misli na kapitulacijo. Mussolini sam je včeraj nasproti fašistovski deputaciji južnih provinc izjavil, da nima ne za bližnjo ne za daljno bodočnost namena, da bi odločil ob-

last. Pooblastil je deputacijo, da to razglasiti.

Med opozicijo je včerajšnji nastop republikancev na sestanku v Milatu povzročil nekaj zmede. Kombatenti in liberalci so se z izjavami v javnosti zavarovali proti vsaki sumnji soglašanja s cilji, ki so naperjeni proti dinastiji. Fašistovska glasila izkorisčajo stvar vsestransko in skušajo kovati iz nje svoj dobiček.

NOVA ODKRITJA PROTI FAŠIZMU IN MUSSOLINIJU.

Rim, 2. dec. Opozicijski listi objavljajo nove dokumente, ki obremenjujejo fašizem in Mussolinija. Topot gre za okrožnico, datirano iz Rima dne 11. marca 1924 (začasa volivne borb), ki jo je podpisal generalni tajnik fašistovske stranke poslane Giunta. Okrožnica je naslovljena na pokrajinske fašistovske zveze v Alessandriji, Cuneu, Novari, Milani, Paviji in Turinu in opozarja, da naj fašistovska tajništa smatrajo kot najnevarnejša sovražnika fašizma bivšega župana v Alessandriji Raimunda Fala in Cesare Fornija. »Vsled tega — nadaljuje okrožnica — in vzporedno z navodili, ki jih je vladni načelnik razposlal pokrajinskim prefektom, morajo fašisti navedenima gospodoma onemogočiti življenje v pokrajini, kjer imata interes, da vzbudita še večje razdore v svrhu izkorisčanja pri volitvah. Ne smejo se dovoliti ne sestanki ne zborovanja. Naj se imenovana gospoda pojavitva kjerkoli, ju morajo fašisti nasilno napasti.« — Druga okrožnica je datirana iz Novare 12. marca t. l. in podpisana po okrajnem političnem tajniku Belloniju, ki sporoča: »Pošiljam povelja iz Rima. Fala in Forni ne smeta nastopiti kot govornika v provinci. Če je potrebno, naj ju fašisti pretepo.«

NOVI POVELJNIK MILICE.

Rim, 2. dec. Za poveljnika milice je imenovan gen. Gaudio, ki je službo sprejel.

HERRIOTOVO PISMO PONAREJENO.

Berlin, 2. dec. (Izv.) Pred nekaj dnevi je nemško javnost razburjala vest, da je Herriot pisal zavezniškim vladam dopis, kjer zahteva strožje nadzorstvo nad oborževanjem Nemčije. Natančna preiskava je dognala, da je bilo to pismo ponarejeno.

BOJI V MAROKU.

Madrid, 2. dec. (Izv.) Poročila iz Tuanca vedo povedati, da je vodja upornih Kobilov ubit.

SILEN VIHAR V NIZZI.

Nizza, 2. dec. (Izv.) Tukaj je divjal včeraj silen vihar, ki je poškodoval več hiš in poruval mnogo drevja. Nad 70 ljudi je več ali manj ranjenih.

Predrznost Italije.

Vedno se iz najkompetentnejšega mesta v Rimu povdinja, da se goji iskrena želja za mirno in celo prijateljsko sožitje z Jugoslavijo.

Vedno pa so ravno isti krogi nasproti svojim državljanom slovenske in hrvatske narodnosti postopali s tako brezobzirnostjo, da človek ne ve, ali ima pred seboj pojaz popolne nesposobnosti ali skrajne latinske perfidnosti.

Knjige družbe sv. Mohorja za leto 1924.

Ravnokar se razpolijajo. Štiri so: Koledar za I. 1925, Apostoli Gospodovi (dr. Jož. Lesar), Travništvo (ing. chem. Jak. Turk) ter Carski sel, drugi del.

O koledaru bo pač soglasna sodba vseh: prekrasno! Nad barvnimi risbami (izvirila jih je ga, akad. slikarica Helena Vurnik) bo imel res vsakdo veselje, zdrav in bolnik, otrok in odrastel človek. Ne bomo se mogli nagneti. To je res velik napredok, kolikšna členovitost in raznolikost za vsak mesec! (Razporedil vseč, arhitekt J. Vurnik.) In s svojo pestro vsebino bo Koledar res naša čitanka za vse leta: vsakemu nudi kaj. Družba je pred vsem bratovščina in skrbi za versko življenje svojih članov. »Pregled po katoliškem svetu« (prof. Jernej Pavlin) nam kaže delovanje in borbe katoličanov v Italiji, Franciji, Angliji, Holandiji, Nemčiji, Češkoslovaški, Avstriji in Ameriki v preteklem letu; kaj se storii za katoliške misije po raznih deželah, nas opozarja dr. L. Ehrlich; skozi celo leto pa nas spremijo lepo izbrani razni izreki svečega pisma, z velikimi rdečimi črkami natisnjeni ter nedeljski evangeliji s poudarjeno najvažnejšo vsebino. Že v tem je uredništvo (Fr. S. Finžgar) pokazalo smisel, kaj se pravi, dobro izrabiti prostor. Ker zaradi obolelosti pisatelja ni nadaljevanja »Življenja svetnikov« (odbor pa je že poskrbel za naslednik), je družba izdala I. zvezek spisa »Apostoli Gospodovi«, kjer čitamo o prvakih apostolov skrbno zbrano o sv. Petru in Pavlu, vse, kar govorji sv. pismo (in stara izročila) o njiju delovanju. Izvrsten uvod je to v vsa pisma svečega Pavla. Pisatelj nam popisuje tudi kraje in mesta, koder sta potovala v živelja sveta apostola. Pridejani so tudi trije zemljevidi. Iz 3.

Ravno v trenotkih, kadar se je imelo ustvariti prisrčno ali vsaj mirno ozračje za sklepanje pogodb med obema državama, je Italija nastopila proti pol milijonu svojih lastnih jugoslovenskih sodelavljajnov z najbrutalnejšimi in najneverjetnejšimi represalijami.

V oktobru 1923, ko se je sklepal sporazum radi Reke, je izšel famozni odlok treh prefektov, s katerim se je odrejala dvojezičnost listov, slovenskih in hrvatskih, ki izhajajo v Italiji. Istočasno je izšel zakon, ki je oropal naše brate vsega šolstva, ker je z omenjenim zakonom uveden kot nastavni jezik italijanski jezik. (V isti dobi pa je izšel zakon, ki uvaja arabski nastavni jezik za šole v kolonijah Italije.)

Januarja 1924 se je sklenil ne samo sporazum, ampak celo prijateljska zveza med Italijo in Jugoslavijo. Isti dan pa, ko sta se vozila gosp. Pašić in gosp. Ninčić v Rim, je bilo s prefektovim ukazom na Goriškem ukinjeno delovanje dvaintridesetih kulturnih organizacij naših bratov tam preko. (Za tržaško in istrsko province je bila taka odredba odveč, ker društveno življenje je tam itak sploh nemogoče.)

Sedaj se vrši konferenca v Benetkah.

In ravno sedaj daje Mussolini svojim prefektom nalog, naj brutalno nastopijo proti Jugoslovanom Italije. Prepovedujejo se vse javne manifestacije, reševalne preiskave v Istri, Trstu in na Goriškem so na dnevnem redu.

Ali more obstojati kak dvom, da najovejši pritisak, ki je nečloveški in ki se ne bi mogel dogoditi niti v najbolj barbarski državi na svetu, ne bi bil namenjen jugoslovenski vladi, odnosno njeni delegaciji v Benetkah.

Italijanska vlada si s takim postopanjem priskrbila kompenzaciji material za koncesije, ki naj jim jih dovoli belgrajska vlada.

Zalibog te metode italijanske prefiranosti dosedaj niso bile brezuspešne.

Kar pa je še bolj žalostno, je to, da so omenjeni odloki nasproti našim bratom pod Italijo ostali v veljavni.

V bodočih dneh se ima baje sestati gosp. minister Ninčić z Mussolinijem, da skupno še bolj utrdita prijateljske vezi med obema državama, a pakt prijateljske zveze naj bi bil baje dobil svoj konečni pečat z obiskom kraljeve dvojice Jugoslavije v Rimu v januarju 1925.

In Mussolini ima še drzno čelo, da v sedanjem trenotku nastopi proti lastnim državljanom jugoslovenske narodnosti z nečloveškimi ukrepi.

Bridka čuvstva bodo obhajala naše podjavljene brate robe pod Italijo, če se bo res kralj Jugoslavije vozil po njihovi zemlji, mimo njih v prijateljske obiske k tlačiteljem njihovih pravic.

Naša javnost ima sedaj besedo.

V interesu ugleda in poštenja svobodne Jugoslavije in elementarnih pravic človeštva mora Jugoslavija zahtevati od Italije, da nemudoma prekliče izdanje drakonske odredbe proti lastnim državljanom slovenske in hrvatske narodnosti. Naša vlada naj takoj naroči delegaciji v Benetkah, da prekine nemudoma pogajanja z italijansko delegacijo, dokler se preklic ne izvrši.

Bi smeli sklepati, da je sv. Pavel, bivajoč polleti v Makedoniji, bil tudi na teh naših sedanje države. Knjigo krasita tudi dve zelo izraziti slike (naslikala ga: Hel Vurnik). Natisnila je Družba tudi poljudno apologetiko p. Angelika Tominca.

Družba sv. Mohorja pa je tudi slovenska in družba. To je krepko povdaranje zlasti v Koledaru, kjer čitamo lepe članke, važne za našo politično, narodno in socialno vzgojo in zelo primerne snov za predavanja v društvi. Ti članki so: »Sloveni in Jugoslavija, »Kaj smo bili in kaj smo« (dr. Glonar), »Kaj je ustava?« (univ. prof. dr. L. Pitamic), »Iz zgodovine zadružnega gibanja« (Iv. Avsenek), »O testamentu« odvetnik dr. Jure Adlešič, »Svetovni politični dogodki v I. 1923 in 1924« (Poruhje, Orientalsko vprašanje itd.), spisal dr. V. Sarabon; štirje živiljenjepisi: Dr. L. Gregorec, živahan spis, ki prinaša mnogo novega, važne reminiscence (spisal Pavel Zagar), Fr. Dular (sp. dr. J. L.), Fr. Josip Stritar, Fr. Fr. Kos (sp. dr. J. D.). Pri zadnjem naj bi bil pisek omenil, da je bil dr. Kos vedno veren mož. Narodovzgojni so tudi napisi in spominski dnevi pri posameznih mesecih. Posebno November!! Rapallo! Mrtvaški oder! — Dr. Krek je bil rojen 27. nov., ne 25. dec. — Od vseh strani nam koledar kljče: Zavajaj se svojega rodu, svoje preteklosti in prihodnosti!

Družba mora posebno skrbeti tudi za naš kmetski stan. In tega res nikoli ne zabi. Velevažna sta spisa: »Živinorejeva domača lekarna« (sest. živinodravnik Fr. Černe, ter »Propadanje živinoreje« (Fr. Kristof). Poleg tega pa je kakor nalašč za kmeta knjiga Travništvo, I. snopič; pisatelj je strokovnjak, ki se vse svoje življenje bavi prav s to stroko in podaja našim kmetovalcem najboljše nasvete. Izideta pa še dva snopiča, ki bosta posegla še bolj v vsakdanje potrebe. — Da bi

SLOVENEC, dne 3. decembra 1924.

Najnovejše Pribičevičeve naredbe glede sred. šole.

Ze ob sklepu lanskem šolskem leta (1923—24) so se čule vesti, da je Glavni prosvetni savet v Belgradu delal na to, da bi se vse šole v Jugoslaviji (humanistične gimnazije, realne gimnazije in realke) na nižji stopnji (do IV. razreda) izenačile s srbsko nižjo gimnazijo. Med rednimi člani Glavnega prosvetnega saveta ni nobenega Slovencev, menda tudi nobenega Hrvata; celo prečanski Srbi so v njem redki, če jih je sploh kaj; dejstvo je, da odločajo v Glavnem prosvetnem savetu samo Srbijanci. Vendar pa so pritegnili k posvetovanjem o izenačenju nižje gimnazije tudi slovenskega šolnika (dr. Lokarja), ki je bil takrat v Belgradu; njemu se je posrečilo, da je dosegel toliko, da se ne izenačijo vsi štirje razredi nižje srednje šole mahoma ampak stopnjema: najprej samo I. in II. razred, nato pa stopnjema sledenje razreda.

Tozadevna naredba je bila v letosnjih počitnicah že pri prosvetnem odelku; uveljavila se pa ni, ker je koncem julija prišla Davidovičeva vlada in je minister Korošec naredbo ukinil, kar je večna staršev in profesorjev — da o naših kulturnih institucijah niti ne govorimo — z veseljem vzelja v vednost. Kajti po novem učnem načrtu bi se imela odpraviti latinščina v I. in II. razredu, prav tako nemščina v omenjenih razredih in zgodovina v II. razredu. Mesto tega bi se uveljavila v II. razredu francosčina, latinščina in nemščina bi se pa pričela poučevati šele na višji gimnaziji.

Celo tisti del naše javnosti, ki je iz kateregakoli vzroka v bistvu odobraval vsaj deloma nameravano izpremembo, je bil najodločnejši proti načinu, kako se je hotelo izenačenje izvesti. Ce se kaj unificira, se m. ra pač začeti pri I. razredu. Ne gre pa, da bi se reklo učencu, ki se je učil v I. razredu latinščine in nemščine, kar mahoma: »Sedaj vse to ni nič vredno, po nepotretjem si se učil! Kar pozabi, se boš v V razredu učil vsega ponovno!«

Tudi je tako spremembo učnih načrtov po zakonu izrecno prepovedano. Srbski »zakon o srednjim školama sa izmenama i dopunama od 4. julja 1912«, ki je še sedaj veljaven, pravi v členu 13 (tretji odstavek) dobesedno tako-le:

»Jednom utvrđeni nastavni plan i program ne može se menjati za učenike, koji su po njemu počeli učiti.«

Slične določbe ima brezvomno šolska zakonodaja vseh kulturnih držav. Stvar je že po sodbi zdravega človeškega razuma jasna: brezobzirnost je do mladine, če učencu čez noč razderemo to, kar si je v teku mesecov s trudom pridobil.

Zato je bila vsa naša javnost prepričana, da je vprašanje učnih načrtov po tekotnem šolskem letu rešeno. Kot bomba pa je učinkovala na vse prizadete faktorje na redbo ministrstva prosvete z dne 14. nov. t. l., da se mora pričeti 1. dec. 1924 po enotnem učnem načrtu v I. in II. razredu. Saj je iz besedila citiranega zakona jasno, da se med letom učni načrt sploh ne more spremenjati.

Ta naredba je izšla v zvezi s prepovedjo Marijanskih kongregacij in udeležbe pri telovadbi nekaterih telovadnih društev

bil naš narod zdrav, to želi gotovo članek »Telesni razvoj človeka od rojstva do vrha«. (Spisal dr. K. Ozvald.)

Najprej bo seveda v koledarju vsak čital povest »Beli ženin« (spisal Fr. S. Finžgar); človek bi se smejal in jokal ob tej tragikomiki življenja. (Illustracije — tri — so od M. Maleža; »smrt« na prvi je nekoliko zverišena.) »Carski sel« — lepo preveden — pojde seve spet na en dušek. To je bila res sterna ta povest. (Za I. 1925 dobimo povest Fr. Jakliča »V graščinskem jarmu«, iz I. 1848.) Nekaj pesmi so poslali Fr. Bevk, Neubauer, C. Tursič. Tudi ugankamo eno stran.

Na izume, iznajdbe in odkritja nas odlično opozarja dr. V. Sarabon s člankom »Sem in tja«. — Imenik krstnih imen (tudi z razlagom modernih, n. pr. Zdenko, Zdravko, Slavko, Dušan itd.) bo res dobradošel!

V načrtu ima Družba še važne stvari: nadaljevanje Grudnove Zgodovine (dr. Mal), Občna zgodovina (v 4 zvezkih), Biologija (dr. Breclj), Poljudna kemija (prof. Pengov), Zemljepis Slovenije itd.

Vidi se, da odbor misli, misli in išče najboljih sotrudnikov. Člani — 39.949 nas je — smo mu hvaležni! Korektura knjig je skrbna, tisk lep, snažen. — Mohorjan! Skrbno čuvajte te knjige tudi še za otrok otroke, kakor kliče pisatelj na str. 53. koledarja. — J. Db.

Dr. OETKER-jev pecilni prašek
Dobi se povsod ali pa v tovarni
Jos. Reich, Maribor

in je izvala veliko ogorčenje v naši javnosti. Za 23. novembra je bil sklican velik protestni shod proti prepovedi Marijanskih kongregacij; ljubljanska sekacija Profesorškega društva je sklicala razširjeno odboro sejo za 25. novembra. Pripravljalje so se tudi še druge akcije proti omenjenim naredbam. Pripravljalje so se tudi še druge akcije proti omenjenim naredbam.

Tedaj pa pride v soboto 22. novembra s prosvetnega oddelka pomirljiva vest, da se nobena od omenjenih naredb ne bo izvajala v Sloveniji. Protestni shod se je odpovedal, ker je ministrstvo pismeno izjavilo, da se naredba o teji točki ne bo izvajala. Odborova seja Profesorškega društva (ljubljanska sekacija) je vzela umaknitev naredb glede takojšnjega izenačenja s oglašo v zadovoljstvom v vednost; sklenila je še soglasno resolucijo, da naj se na našem srednjem šolstvu ničesar ne spreminja naredbenim potom, ampak naj se vprašanje srednje šole reši parlamentarnim potom; pri tem naj se zaslisi in upošteva tudi mnenje slovenskih profesorjev.

Zadnje tri dni pa je doživelna načina uprava novo presenečenje: prišla je zoper naredba, da se mora s 1. decembrom vnaprej načrt izenačiti! (Nekateri ravnatelji so to naredbo prejeli šele 2. decembra!) Izenačenje se razteza ne samo na realne gimnazije, ampak tudi na humanistične in na realke, vsaj kar se tiče Ljubljane; iz province pa je nimano poročil. Poprej so starš

zacijski, ki so jim pri stcu važna vprašanja našega kulturnega razvoja v bodočnosti!

Naše zahteve so predvsem te:

1. Med šolskim letom se učni načrt ne sme spremniti. 2. Z reformo srednjega šolstva naj se počaka, da jo reši parlament. 3. Vsak novi učni načrt se mora prizeti uvajati v začetku šolskega leta v L razredu.

Mislimo, da so te zahteve tako naravno utemeljene, da jih mora vsakdo razumeti in odobravati, le prostveni minister Pribičević, ki mu je izročeno vodstvo prostvene politike, tega ne more in noče razumeti. Tak mož spada pač na čelo samostojne demokratske stranke, ne pa v ministerstvo prosvetne!

Iz zunanje politike.

* Izid občinskih volitev na Nižjem Avstrijskem. Dne 30. novembra so se na Nižjem Avstrijskem vrstile občinske volitve. Krščanski socialisti, meščanske gospodarske stranke in velikonomci so dobili 15.598 mandatov proti 15.476 pri zadnjih volitvah; prirastek znaša torej 122 mandatov; socialisti demokrati so napredovali za 2 mandata in so dobili 3439 mandatov; komunisti so izgubili 6 mandatov in so dobili 22 mandatov.

* Čehoslovaška republika in priznanje sovjetske Rusije. Zastopniki v vladi zastopnih čeških strank so se izrekli na skupnem posvetovanju principiellno za to, da češka država prizna Rusijo tudi »de jure«. Temu predlogu se je upiral edino-le dr. Kramar, kateremu pa niso sledili vsi njegovi pristaši. Moravski nacionalni demokrati so se namreč tudi izrekli za priznanje. Ministrski predsednik Švehla ima sedaj nalogo, da pridobi tudi dr. Kramara za vladin predlog.

V zalogi vse pisarniške potrebštine pri Franc Bar, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 5

Forgach - Friedjung redivivus?

Belgrajska »Politika« z dne 30. novembra objavlja sledeči dopis z Dunaja, datiran od 29. novembra:

»V krogih tukajšnjega boljševiškega poslaništva vlad veliko vznemirjenje, ker so izginili neki dokumenti o komunistični akciji v kraljevini SHS. V skrbih so zlasti zato, ker so izginili dokumenti o Radičevih obveznostih do tretje internacionale.

Osebe, ki imajo dobre zveze z boljševiškim poslaništvom, trdijo, da se da s temi dokumenti nedvomno dokazati, da dela Radič za ustavnitev sovjetrov in za odceploprenos Hrvatske od Jugoslavije. Obveznosti, ki jih je prevzel v Moskvi od sovjetske vlade, se pa ne ticejo samo akcije na Hrvatskem, ampak tudi v sosednjih državah Jugoslavije.

Po načrtu, izdelanem v Moskvi, naj bi se začela revolucija v kraljevini SHS koncem januarja, tukaj pred volitvami (v Moskvi so torej vedeli že skoro pred enim letom, da bodo nove volitve v kraljevini SHS meseca februarja 1. 1925., op. ur.). Radičevci ne bi bili osamljeni. Istočasno z izbruhom revolucije na Hrvatskem bi udrli »makedonstvo« v Južno Srbijo. Boljševiško poslaništvo v Albaniji naj bi po Radičevih navodilih organiziralo arnavtske izseljence s Kosovega polja, da začno skupno akcijo z makedonstvojuščimi.

Na podlagi Radijevih poročil so v Moskvi trdno prepričani, da bo januarska revolucija v kraljevini SHS napravila konec sedanjem režimu. Zato pa v Kremlju ne štedijo z denarjem. Radič in njegovim ljudem pošljajo ogromne denarne zneske preko poslaništva na Dunaju. Sovjeti namreč računajo na to, da bi po razpadu Jugoslavije, ki je najbolj urejena država na Balkanu, kmalu postali gospodarji položaja v celi Srednji Evropi.

Z dveh popolnoma različnih strani potrujejo tukajšnji poučeni politični krogi tudi vesti, da so Ogri sklenili tajno pogodbo s sovjetti (kar je stalo že pred enim mesecem v vseh listih; op. ur.). Tajno pogodbo med boljševiki in Madžari prikazujejo javno kot obnovno gospodarskih zvez med Rusijo in Ogrsko, naperjena pa je v resnici proti Romuniji. V tej pogodbi pa je tudi izgovorjena ogrska pomoč za Radiča.

Kakor sem poučen, je tudi neki ugledni italijanski politik izjavil, da je tudi Italija pooblaščena (od koga? op. ur.), da z armado ukoraka na Hrvatsko, če začno radičevi z revolucijo. Uradni italijanski krogi to izjavijo italijanskega politika zanikajo.

Pri vsem tem pa vemo, da se orože in municijski kopčita na Jugoslovanski meji. —

Temu »dunajskemu«, bogvekje v Belgradu sfabriciranemu »diplomatskemu« poročilu pristavlja »Politika« še to-le, kar je pa res važno in značilno:

»Kakor hitro smo včeraj prejeli to poročilo, smo se obrnili na merodajno mesto

za pojasnilo. Izvedeli smo, da ima tudi vla- da slična poročila. Boljševiške in radičeve priprave za rušenje države vlaada pozna in kakor nam je rečeno, že tudi pripravlja potrebne korake, da prepreči boljševiško-radičevske načrte.

Poleg tega potrdila na merodajnem mestu smo pokazali zgornje poročilo tudi nekemu članu vlade. Tudi ta nam je potrdil, da so naše informacije točne.

Na vprašanje, kaj misli vlaada ukreniti, da prepreči morebitni oboroženi pokret na Hrvatskem, nam je reklo ta član vlade:

»V Moskvi pripisujejo Radičevemu gibanju prevelik pomen. Njemu verjamemo, da bo on zrušil kraljevino SHS. Toda oni se varajo. Vlada je o vsem natanko poučena in je ukrenila vse, da ne pride do nikakega iznenadjenja.

Predvsem bomo takoj začeli uporabljati zakone, pravično in strogo. Pred sodišča bomo postavili vse, ki so kaj zagrešili proti državi. Vlada je že poskrbela, da bodo zakoni pravično izvrševali.«

»Kako pa, če bi se kakšen hrvatski sodnik protivil zakon pravično uporabljal?«

»Če sodišča v Zagrebu ali pa kje drugod ne bi dajala dovolj jamstev, da se bodo zakoni pravično in strogo izvajali, se vlada ne bo ustrašila niti tega, da spremeni zakon o stalnosti (neodvisnosti) sodnikov, in če bo potreben, tudi ustavo, da zajamči državi sigurnost. Mi ne bomo dovolili, da kakšen sodnik državi »kapo krojki.«

Politične vesti.

+ Shod SLS v Kranju. Včeraj dne 3. t. m. se je vršil v Kranju volivni shod za celi kranjski volivni okraj. Dvorana in galerije Ljudskega doma so se izkazale mnogo premajhne, da bi mogle sprejeti vse, ki so se hoteli udeležiti shoda. Na stotine jih je moralno oditi. Predsedoval je shodu g. A. Umnik iz Št. Jurja. Govorila sta med velikim navdušenjem in splošnim odobravanjem navzočih pristašev in nepristašev dr. A. Korošec in J. Brodar. Na predlog g. Slabeta in g. Sitarja se je izrekla poslanca SLS popolna zaupnica ter slovenska izjava vseh navzočih udeležencev, najsij pripadajo kateri koli stranki, ki se glasi: »Slovesno izjavljamo, da bomo šli vsi kot en mož na volišče, da pokažemo svoje popolno razumevanje za našo veliko slovensko politično in kulturno zadovo, za slovensko samostojnost.« Oduševljenje je bilo tako veliko, da je prevzelo vsakega udeležence in si našlo duška v vzhičenih vzklikih za enotno slovensko fronto vseh različnih strank pri predstoječih vasiljenih nam volitvah.

+ Tega ne verjamemo! — Včerajšnji »Slovenski narod« objavlja vest, da misli naša kraljevska dvojica še pod sedanjem vladom na volivne in parlamentarne manjšine posetiti Rim. Ako bi se to res zgodilo, potem nam bo tudi za ta akt morala sedanja odgovorna vlada P.-P. dajati po volitvah odgovor. Dokler nam italijanska vlada ni rehabilitirala naša slovenskega šolstva v kraljevini, dokler ni dovoljen slovenski jezik v uradih, dokler je celo prepovedano v društvi predstavljati dramske igre v slovenskem jeziku, dokler je vsak slovenski narodni pokret vsled fašistovskega terorja onemogočen in dokler se nam pri razmetljivi meje postavljajo v našo škodo — sploh dokler živi naša iredenta v Italiji, si nobena jugoslovanska vlada ne sme usoditi, da pošlje reprezentanta naše države v Italijo na posete.

+ Pribičević proti Jugoslaviji in nje ugledu v inozemstvu. Slovenski športnik nam piše: Značilno za zloglasne v inozemstvu dobro znane metode P.-P. režima je, da je postal žrtev najnovejših nasilnih Pribičevičevih upokojitev tudi prof. dr. Franjo Bučar, naš slovenski rojak, predsednik Hrvatskega Sokola, najplodovitejši mednarodno znani jugoslovanski športni pisatelj in poleg polkovnika Djukića predstavnik Jugoslavije v Comité International Olympique. S takimi ukrepki, kakor so bile zadnje upokojitve znanstvenikov, Pribičević državne misli ne bo okrepil, pač pa mora to njegovo početje roditi vseslovenski odpor, ki bo prišel do izraza pri predstoječih skupščinskih volitvah. Kakor si znanstveni svet ne da komandirati od Pribičeviča, naj si tudi upokoji par univerzitetnih profesorjev, ki se mu politično niso dali udinjati, tako se bomo proti takemu brezmiselnemu nasilju odločno v bran postavili tudi jugoslovanski športniki.

+ Se že pričenja. Iz Novega Sada poročajo, da so v Obiličevem selu ubili predsednika demokratske strankske organizacije. To bi bil tudi hvaležen predmet za kak nov uradni popravek g. velikega župana. Celo umesten bi bil tak popravek, ako ne bi samo zanikal dejstva, marveč bi mogel ubitev k življenju obudit.

+ Zanimiva ugotovitev. »Pravda« poroča: »Včeraj je policija prepovedala neki list zaradi žalitve kralja. Ne vemo, če bo sodišče policijsko prepoved potrdilo, toda značilen je članek, ki je prepoved povzročil. V javnosti so se začeli pojavljati članki,

kakoršni so izhajali za časa osebnega režima Aleksandra Obrenovića.«

+ Tudi Rusi bodo volili. Belgrajska »Politika« poroča, da bodo vpisani v volivne imenike tudi vsi ruski begunci, ki so že 21 let stari. Vpoštev pride okoli 12.000 ruskih volivcev, večina jih pripada na Belgrad. Da bodo ruski begunci glasovali za vladu, ni treba še posebej omenjati. Kaj pa hočejo?

Neprekosljivi so le EXCELLA Sivalni stroji. Nedosežni v konstrukciji in materialu. Izredno nizke cene. Oglejte si jih pred nakupom. J. GOREC, Ljubljana. Palata Ljubljanske kreditne banke

Poslanska imuniteta pred sodiščem.

Včeraj dopoldne ob 11. se je vršila pri tukajšnjem sodišču soba št. 15 zanimalna tiskovna razprava. Predsednik Orjune inž. Kranjc in Ekonomski Orjuna sta po svojem zastopniku dr. Vl. Knaflju vložila tožbo proti poslancu in odgovornemu uredniku »Slovenca« Francu Kremžarju, ker ni hotel priobčiti zahtevanega popravka v zelo razbljeni obliki, to z ozirom na notico in poročilo »Slovenca« pod naslovom: Veleizdajniški čin pobeglih Orjunašev. Popravek so Orjunaši izročili poslanca Kremžarju 8. avgusta v klubovem lokalnu Jugoslovanskega kluba v Belgradu in sicer po lesnem trgovcu Paricu iz Belgrada. Kremžar je popravek odklonil, nakar je Orjuna skušala na zvijacen način po kuvertah s firmo »Elfa-avtomat etc.« g. poslanca vložiti popravek. G. Kremžar teh pisem ni prevzel, in pisma so prišla kot nedotakljiva nazaj. In čudno, na pošti so dobro znali, da je dve kuverti s firmo »Elfa« odposlala Orjuna ter so jih tudi vrnili upravnemu lista Orjune. Tožbo so Orjunaši vložili 20. novembra 1924. Že 3. oktobra so pa skušali doseči z vlogo pri sodišču sklep, da se brez sodnega postopanja prisili Kremžarja k objavi popravka.

G. poslanca in odgovornega urednika »Slovenca« je zastopal dr. Janko Brejc, ki se je v svojem govoru omejil predvsem na vprašanje imunitete poslancev in nje prenehanja ter s tem načel prvi v tukajšnji razpravni dvorani načelno debato zadnjič tako perečega problema. Izvajal je:

Z uvedbo tega kazenskega postopanja je kršena imuniteta g. Kremžarja kot člena narodne skupščine in tajnika predsedstva skupščine.

Narodna skupščina je sicer razpuščena, toda ta razput na imuniteto poslancev nima nobenega pravnega učinka. Razput skupščine je zgolj upravni akt vlade, ki je potreben, da se morejo razpisati volitve za nove poslance. Razput ne involira nujno ugasnitve poslaniških mandatov.

Ustava nikjer ne določa, da z razputom skupščine mandati ugasnejo in da z njim ugasne tudi imuniteta starih poslancev. Čl. 88 ustave veli, da imunitetna pravica poslancev nastane z dnem izvolitve in da traja toliko časa, dokler trajajo njeni mandati. Vprašanje imunitete je torej zvezzano z vprašanjem, koliko časa traja mandat izvoljenega poslance. Ustava izrecno tega nikjer ne pove. Pač pa imata ustava in poslovnik celo vrsto določb, iz katerih se mora sklepiti na to, da mandati starih poslancev ugasnejo šele s trenutkom, ko so novi izvoljeni.

Tako imamo klub razpustu skupščine še vedno skupščinsko predsedstvo, ki upravlja tekoče posle skupščine; skupščinski predsednik je obenem predsednik državnega odbora, ki vodi nove volitve. Ves čas do končanih volitev prejema skupščinsko predsedstvo poslanske odn. predsedniške dnevnice. Klub razpustu skupščine ostaneta v funkciji finančni in upravni odbor skupščine, kojih člani prejemajo poslanske dijete. — Sploh vsi poslanci, tudi po razputu skupščine uživajo še naprej razne z mandatom združene beneficije, kakor n. pr. prosto vožnjo po železnicah. Vse to bi bilo nerazumljivo, če bi poslanski mandati z razputom skupščine pravno in dejansko ugasnili.

Najtežji argumenti pa so sledeči: Člen 51 ustave določa, da se mora v slučaju vojne takoj sklicati narodna skupščina. Katera skupščina je to, če je starata razpuščena, nova pa še ni izvoljena, o tem ne more biti dvoma; kajti dokler ni nova izvoljena, druga skupščina sploh ne eksistira, kakor starata; torej je treba sklicati staro skupščino. Da je temu tako, izhaja še jasneje iz čl. 65 ustave, ki pravi, da mora v slučaju smrti ali ostavke kralja njegov naslednik v 10 dneh priseči pred narodno skupščino in dostavlja: »Če je bila narodna skupščina prej razpuščena, nova pa še ni izvoljena, se sklici starata narodna skupščina.« Starata skupščina traja torej še naprej, četudi je bila razpuščena, dokler ni nova izvoljena. Če bi mandati stare skupščine z razpustitvijo iste ugasnili, bi stare skupščine ne bilo mogoče več sklicati; kajti ugaslim mandatom more dati življenje samo nova izvolitev, nika-

kor pa ne kak vladni akt, kajti poslanci se volijo od ljudstva in se ne imenujejo od vlade. Moglo bi se morda ugovarjati, da mandati starih poslancev v navedenih slučajih zopet ožive, toda ustava tegu ne pravi; taka razloga bi bila nasilna in vsekakdo bolj prisiljena kakor nasprotna razloga, da starci mandati ne ugasnejo, dokler ni ljudstvo izvolilo novih poslancev. Naša država je parlamentarna vladavina (čl. 1. ustave), kar pomenja, da jo vlada ljudstvo po svojih poslancih. Kontinuiteta ljudske vlade pa bi bila kršena, če bi mandati z razpustitvijo skupščine ugasnili.

Znano je, da je ob izbruhu vojne leta 1914 skupščina kraljevine Srbije bila baš razpuščena in da je bila takoj sklicana starata skupščina, ki je ostala v svoji funkciji vsa vojna leta.

Kot parlamentarna monarhija ima naša država parlamentarno vladivo in po ustavnih načelih sploh drugačne vlade, kakor parlamentarne niti imeti ne more. Kaj pa, če bi po razpusu skupščine vlada demisijonirala, kar je teoretično gotovo možno? Kako naj se sestavi v tem slučaju nova vlada, od kod naj se vzame? Ker mora biti vlada parlamentarna, je novo vladovo treba vzet iz parlamenta, kar pa bi ne bilo mogoče, ako bi parlamenta ne bilo več. Tudi ta pomislek govori brez dvoma za razlogo, da mandati starih poslancev ne ugasnejo, dokler niso novi izvoljeni.

Sicer pa se nam ni treba sklicevati na golo teorijo, temveč je naše naziranje kot pravilno tudi priznano že praktično. Imeli smo na podlagi nove ustave že lanskoletne volitve, pa se ne spominjam, da bi se bilo po lanskoletni razpustitvi skupščine stare poslance preganjalo, če da je njihova imuniteta z razpustom skupščine ugasnila; in vendar je vodilo lanskoletne volitve tudi ministrstvo Pašić.

Listi poročajo, da je sedanja vlada dala sodiščem navodila v tem smislu, da je z razpustom skupščine imuniteta poslancev ugasnila. Ali je to res ali ne, tega ne vem; vsekakdo je verjetno; toda pravice dajati take instrukcije sodiščem vladne priznavam. To bi bilo poseganje v neodvisnost sodi

je razlagal in naglašal, da je Kremžar kot odgovorni urednik primoran sprejemati in čitati vsa pisma nanj naslovljena. Dr. Brejc je prav drastično izrazil začudenje, kako da Orjuna uporablja sredstva in ovitke pod šiframi tujih firm. Sodnik je v svrhu popolne razjasnitve položaja za enkrat pustil dokaz po pričah upravnika Orjune in dostavljalca s pošte, in razpravo preložil.

Beležke.

O Marijanskih kongregacijah je prineslo članek tudi glavno glasilo radikalne stranke »Samouprava«. V tem članku nekdo (brez dvoma Slovenec) na ogaben način napada Marijine kongregacije ter jih denuncira, češ da se vtikajo v politiko. Konstatujemo le, da člankar v dokaz svojih trditev citira dr. Šusteršičeve znane brošure. Zanimivo pa je, da člankar prizna nekaj, česar »Jutro« ni hotelo priznati, namreč, da je Pribičevičeva prepoved naperjena v prvi vrsti proti kongregacijam na Slovenskem. Člankar namreč ves čas govori le o Mar. kongregacijah na Slovenskem ter dokazuje, da se ravno na Slovenskem kongregacije pečajo s politiko. Če bi bile one (Mar. kongregacije) na Slovenskem ostale v svojem okviru, gotovno bi bilo došlo do te prepovedi — tako dokazuje glasilo radikalov. Mi to le pribijemo, da se ne bo reklo, da prepoved ni bila mišljena za Slovenijo. Bila je naperjena ravno in v prvi vrsti zoper Slovence!

Podlaga ustave je košček poljubnega papirja. Na včerajšnji razpravi pred sodiščem, na kateri se je govorilo o poslanski imuniteti, je dr. Knaflč kot zagovornik »Jutrovcev« in »Orjune« dokazoval, da imuniteta ne velja. Na ugovor, češ da predsedništvo narodne skupščine še funkcioniра, je odgovoril, da to predsedništvo toliko pomeni kot kako društvo za statistiko. Zanimivo je pa še posebej, kaj sodi zastopnik »jugoslovanske demokracije« o poslovniku narodne skupščine. Dejal je, da je to košček papirja, ki pomeni toliko kot listek, ki ga kdorkoli napiše. In vendar je bila na podlagi določil poslovnika sprejeta centralistična ustava. Na podlagi sedanjega poslovnika se sklepajo v zbornici vsi zakoni. Ako je ta poslovnik le kepa papirja, potem tudi ustava in zakoni ne pomenijo nič. Saj so ustava in vsi zakoni proglašeni za sprejet le na podlagi določil tiste »srke papirja«. Na tak učen način bo seveda dr. Knaflč težko dokazal, da poslanci nimajo imunitete, še težje pa bo v ljudeh ubil spoštovanje do vidovdanske ustave.

»Es troumte hriemhilden in tugenden der si plac.« Tako se glasi prvi verz velikega nemškega nacionalnega eposa o Nibelungih, one veličastne pesmi, v kateri se zrcali in iz katere odseva vsa notranjost nemškega srca in nemškega čuvstvovanja. Viteštvu s svojimi pojmi o viteški časti, moško junastvo in neustrašen pogum, na drugi strani zoper vsa milina mehke ženske duše in vsa maščevalnost užaljenega ženskega ponosa, vse to je nemški narod vlij v svojo veličastno epopejo, iz katere je črpal kot iz večnega studenca lepote veliki mojster nemške moderne glasbe Richard Wagner bogato snov za svoja nesmrtna dela, ki še danes nosijo slavo njegovega imena in nemškega rodu po vsem svetu. To je tvarina, ki je posebno prikladna in kakor izbrana, da se na njej navdušuje naša narodna mladina na narodni in državni praznik. Če bo naša mladina spoznala vso duševno veličino nemških viteških Nibelungov, kako visoko bo znala potem ceniti šele svojega kraljeviča Marka, ki nemškega nibelunga Siegfrieda v vsem dobrem še visoko nadkrijuje... »Es troumte kriemhilden...«

Dopisi.

Domžale. Orjuna je v nedeljo zvečer predila obhod po Domžalah. K sprevodu je povabila razna društva, posebno gasilsko, pa se ni odzvalo niti eno društvo iz enostavnega razloga, ker noče nobeno društvo sodelovati z Orjuno. Po sprevodu je govoril poglavar domžalske Orjune Krmpotič z Vira. Ko je v svojem govoru ponosno omenil, da je Orjuna za narodno in državno edinstvo pripravljena preliti mnogo krv, se je zasidal klic: Ko bo pa razglašena mobilizacija, boste pa vsi revmatišči. Ta vzlik je pri ljudeh, ki dobro poznajo domžalske in okoliške orjunce, vzbudil splošno veselost in odobravanje.

Celje. Katoliško prosvetno društvo v Celju je na novo uredilo in pomnožilo svojo knjižnico. Ta obsegajo knjige, primerne za vsak stan. Zato priporočamo občinstvu svojo knjižnico. — V dolgih zimskih večerih potrati marsikdo mnogo prostega časa, ki bi ga mogel s čitanjem dobre knjige brezvomno koristneje uporabiti ter se pri tem še razvedriti in zabaviti. — Prosvetno društvo se zaveda, da se je splošna kultura tudi pri nas znižala. Najširšim krogom je torej posebno pozornost posvetiti s tem, da se med njimi širi literatura, ki služi splošni izobrazbi. Pa ne le zato, da dosežemo višino, ki smo bili na njej, temveč tudi zato, ker hiti čas in redi vedno kaj novega, moramo izpopol-

njevati svojo izobrazbo, zakaj kdor ne napreduje, nazaduje. — Knjige se delijo vsako nedeljo od 9 do 10 v tajništvu pri Bellem volu. — Za vsake izposojene knjige je treba plačati 1 Din. — Člani knjižnice, ki imajo knjige doma, so naprošeni, da jih vrnejo, ker se jim v nasprotnem slučaju knjige ne bodo več posojale. — Sploh je za dobro delovanje knjižnice potrebno, da se knjige vračajo v določenem roku.

Dnevne novice.

— Podpredsednik narodne skupščine dr. Josip Hohnjec se je dne 1. decembra s popoldanskim brzovlakom odpeljal v Belgrad k sejam državnega odbora, ki bo te dni edločil o voliščih in predsednikih volivnih odborov na posameznih voliščih.

— Cerkveno odlikovanje. Imenovani so: Za častnega škofa konzistorialnega svetnika g. Janko Mlakar, profesor-veroučitelj na ženski realni gimnaziji v Ljubljani; za škofa duhovna svetnika pa gg. Andrej Ažman in Ignacij Zaplotnik, kateheta na mestnih osnovnih šolah v Ljubljani.

— Kako država slavi svoj praznik. Na narodni praznik so pozvali vse privatne podjetnike, trgovce, obrtnike in delavce, da praznujejo. Ponekod, kjer ima država svojo prvo besedo, so pa videli ljudje delavce delati in so rekli: Ljudje imajo čisto prav, če delajo. če država sama svoj praznik negira, zakaj bi ga ne mi? — Toliko »Naroduc v odgovor na njegovo včerajšnje stokanje in denunciranje. »Narodc naj si zapomni, da imajo ljudje vedno prav.

— Burni dogodki v Karlovcu. Ponoči od sobote na nedeljo je prišlo v Karlovcu do teških spopadov med vojaštvom in meščanstvom. To noč je bila v »Zorin domu« veselica Hrvatskega Sokola. Po koncertu je odšlo okoli 70 mladih fantov v kavarno »Zagreb«, kjer je igrala vojaška godba. Navalili so na godbo in na goste s palicami. Razvil se je hud pretek. Kapetan Kostić, ki je imel nočno službo, je pozval razgrajajoče, da se razidejo. Napadli so tudi njega in ga pretrplili do nezavesti. Medtem je prispeval v kavarno na pomoč poklicana nočna patrulja. Njena intervencija je pretep postrila in je bilo okrog deset oseb deloma lahko deloma težko ranjenih. Prepeljani so bili v zagrebško bolnico. Po tem dogodku je vojaštvu strogo nastopilo in zaprlo mnogo oseb.

— Inženirski izpit na češki tehnični v Prasti položila člana Slovenske dijaške zadruge v Pragi gospoda Oset Simon in Banovec Matija, oba s prav dobrim uspehom.

— Omejitev točenja alkoholnih pijač. Nadreba ministra za notranje posle glede omejitev točenja alkoholnih pijač, ki je izšla leta 1919. v 170. kosu »Uradnega lista«, je še sedaj v polni veljavni. Ker se mora izobesiti nadreba v vseh lokalih, kjer se točijo in prodajo alkoholne pijače in ker je omenjeni kos »Uradnega lista« že popolnoma pošel, je dala uprava »Uradnega lista« ponatisniti naredbo v obliku lepaka. Lepak se bo dobival izza dne 4. decembra, dokler zaloga ne poide, po 2 dinarja. Na to se opozarjajo vsi gostilničarji in točilci alkoholnih pijač.

— Kongres časnikarjev vseh držav male antante. Uprava vzorčnega velesejma v Pragi namerava sklicati prihodnje leto kongres časnikarjev vseh držav male antante v Prago. Namen kongresa bi bil: medsebojno spoznavanje in tesnejše sodelovanje vseh časnikarjev v malih antanti združenih držav.

— Navrhana Dunajčanka. Nekega dne se je na Dunaju pojavil čuden človek. Doma je bil tam nekje na malajskih otokih. Oče njegov je bil poglavar ljudižcev. V boju s kitajskimi mornarji pa je prišel sin v kitajsko vjetništvo. Kitajci so ga pa prodali na Dunaj v neko »komedijsko«, kjer se je moral producirati kot ljudižer, ki žre samo surovo meso. Tega življenja pa se je malajec nekega dne naveličal. Stožilo se mu je po domu in po petem mesu in zato je ušel. Divji in zaražen kakor je bil, je prišel na neki dunajski kolodvor, kjer je mahal z rokami, da hoče proč. Dunajska blagajničarka njegovega jezika seveda ni razumela, razumela pa je njegove kretnje, da hoče proč. O tej njegovi želji je bila blagajničarka še bolj prepričana, ko ji je položil precejšnjo vstop denarja na polico. Ker pa ni vedela natanko, kam bi ga odpriala, ga je še enkrat pogledala in njegovo divjo vnanjost ji je vdahnila v glavo srečno misel: Pošljimo tega divjaka v Belgrad... Tako poroča včerajšnji — Slov. narodc. Zbadili Dunajčanje pa včeraj niso vedeli, ali se naj smejejo svojemu »vici« ali pa častiti starini »Naroduc«.

— Nesreča. Včeraj zjutraj okoli šeste ure je vozil avtomobil precej potnikov iz Zeleznikov v Skofjo Loko. Po bregu pod Studenom

pa se je avtomobil vsled slabe razsvetljave nenadoma prevrnil in se parkrat prekucnil po bregu. Pri padcu se je težje ponesrečil g. Tone Kržišnik, več oseb pa je lahko poškodovanih.

— Sv. Miklavž. Zopet trka na vrata sv. Miklavž, kateri primaš darove malim in odraslim; tudi mi najbednejši prosimo tem potom vsa plemenita srca, da se nas ob tej prilikli spomnijo s svojimi darovi. Vsakemu darovalcu bomo iz dna srca hvaležni za vsak tuji najmanjši dar. Milodar. Za nas se sprejemajo v pisarni Podpornega društva slepih v Ljubljani, Wolfsova ulica 12.

— Iz Rusije se je te dni vrnilo nad 500 jugoslovenskih državljanov, bivših vojnih ujetnikov. Po njih pripovedovanju je v Rusiji še nad 27.000 Jugoslovanov, ki nimajo sredstev, da bi se vrnili v domovino.

— Razpuštanje občinskih svetov. Osješki veliki župan Ante Perković je razpustil občinski svet v Virovitici, češ da se je pečal s politiko. Za vladnega komisarja je imenovan Ivan Vrsič.

— Zagrebški botanički vrt. V zagrebškem botaničnem vrtu so se v zadnjem času popravili in razširili cvetličnjaki ter uredili nasad tujih in eksotičnih rastlin. Posebno bogate so kulture kaktej. Cvečnjaki so odprtji za občinstvo ob petkih in nedeljah.

— Za ljudsko presveto v Zagrebu. Zagrebška ljudska univerza je uvelia za ljudstvo obiskovanje muzejev, arhivov in drugih kulturnih zavodov pod vodstvom stroščnikov. Obisk se vrši v skupinah po načelu 20 oseb.

— Vihar na morjih. Iz Cai grada prihajajo poročila o strašnem viharju na Crnem morju, ki divja ondi že nad teden dni. Potopilo se je veliko štivilo jadrnic, a tudi veliki parni viharji niso bili kosi. Angleški parnik »Beleman« je vihar južno od Konstance vrgel ob obal. O desetih parnikih, ki so bili odpluli iz Carigrada in drugih luk, še ni nobenih potopil. Prelivalstvo ob černomorskih primorju še ne pomni takega viharja. — Tudi na Atlantskem oceanu so divjali zadnji čas strašni viharji, ki so povzročili na francoski in angleški obali veliko škodo in zahtevali 70 človeških žrtev. Mnogo parnikov se je potopilo ali razbilo ob obali. — Na Kaspiškem morju je vihar unišil 48 ribiških ladij.

— Vlom. Omejite Jože, katerega oblasti tudi radi drugih delikov že dalj časa zasledujejo, je vzlomil v stanovanje Josipa Turka v Jelševniku in ukradel par črnih škornjev.

— Tatvine koles se povsod širijo. Vincenc Grčarju je bilo užradeno 1500 Din vredno kolo firme Dürkopp. Izpred trgovine Medved v Domžalah ga je pa nekdo snel Kvasu Pavlu iz Preloga pri Ihanu. — Orožn. narednik Kobalu v Gor. Stražil je nekdo vzel skoro novo kolo Dürkopp, vredno 3000 Din. Kolo ima tovarniško številko 613.146.

— Cene so padle! V modni trgovini I. Kette, Aleksandrova cesta 5. Oglejte in prepričajte se o ceni v izložbi in na razstavi v trgovini! Izredna prilika za Božič! Ne zamudite prilike — ščitite Vaš žep.

Najcenejše in najnovejše oblike za dame in gospode dobitje samo: Šelens. ul. 8. Gričar & Majš.

Predno kupite Miklavžev dar oglejte si TEKSTILBAZAR!

Štajerske novice.

— Meščko časni meščan mesta Slovenjgradičec. Za Ljubljano, Ptujem, Celjem in raznimi drugimi kraji je pretuklo nedeljo proslavilo Meščko 50 letnico tudi mesto Slovenjgradičec. Pod okriljem občine in mestne čitalnice so sodelovala vsa prosvetna društva. Domčaški igralci so z veliko vremena igrali Meščko dramsko »Pri Hrastovih«. Pred igro in v odmorih je sviral izredno moški mestni orkester pod spretnim vodstvom požrtvovalnega g. učitelja Serbeca. Po globoko občutenem nagovoru g. primarija dr. Železnikarja je izročil mestni župan g. Cajnko slavljencu diplomo častnega meščanstva v Slovenjgradičku, krasno umetniško delo g. slikarja Gasparija. Meščko je prvi slovenski časni meščan slovenjgradički, kakov prvi časni občan občine Sele pri Slovenjgradičcu, kjer zdaj pastiruje, tretji časni občan domače občine Sv. Tomaž pri Ormožu in tretji časni član »Ormoške čitalnice«: Strossmayr, Raič, Meščko.

— V Dobju je umrl dne 28. novembra 1924 g. Franjo Novak, bivši podpredsednik okrožnega sodišča v Travniku. Na stare dni si je zopet želel prebivati v svojem rojstnem kraju. Bil je vedno blag značaj in vedno strogega katoliškega prepičanja. Blagi mož naj počiva v miru!

— Narodnemu poslancu Martinu Kranjcemu je te dni umrla najmlajša hčerkica. Naše sožalje!

— Vprašanje Žerjavovemu kandidatu prof. Pivku. Gospod Pivko! Vojaki, ki smo stali pod Vašo komando na italijanski fronti, si usojamo Vas vprašati: Ali Vam je znano ime tistega oficirja, ki je čez bojno črto hodil na obisk k Italijanom? Morda znate Vi za tistega moža, ki je trgoval z morfijem in omamljivimi sredstvi ter ista sredstva na skrivnem dajal našim vojakom v hrano? Ali Vam je poznano, da je radi tega na stotine slovenskih fantov storilo nesrečno smrt? In po čigavi krivdi? Ne daleč od Pivkovega doma pri Svetem Marku niže Ptuja živi ubogi invalid, ki je postal po drugi roki žrtev morfija in snakih sredstev. Slovenski vojaki in invalidi, ki smo stali pod komando prof. Pivka, še bomo govorili...

— Nemški kandidati. Za nosilca nemške liste na Slov. Štajerskem je postavljen bivši poslanec Schauer. Za okrajnega kandidata v Mariboru so določili stavbenika Julija Glaserja, v Konjicah graščaka Posseka, v Ptiju mehanika Spružina. Za druge okrajne kandidate se še niso sporazumieli. Kakor izgleda, pri letosnjih volitvah Nemci ne bodo prišli do mandata, ker si Schauer med delavstvom in obrtništvtom ni znal pridobiti simpatij.

— Dva socialdemokrščka kandidata v Mariboru. Za nosilca socialdemokrščke liste (Korunove) v volivnem okrožju Maribor - Celje se ponujata prof. Favai in bivši nar. poslanec R. Golouh. Druga verzija zoper pravi, da bo nosilec liste v mariborskem okrožju dr. Korun sam.

— Teroristi pri železnični. Pred dnevi je »Slovenec« že poročal, kako postajenacnik Rožman v Poljčanah šikanira in terorizira uboge železničarje. Danes smo dobili obvestilo, da je enak terorist tudi postajenacnik na postaji Ribnica-Brežno. Za danes beležimo samo suho dejstvo. Prizadete železničarje pa prosimo, da si vsako nasilje in krivico, ki jo uganjajo nad ubogimi trpinji Žerjavovi pristaši, natanko zabeležijo. Zapišite si dan, uro in vse podrobnosti. Bo prišel kmalu čas, ko bomo vsakega krivčnega klicali na odgovor.

— Nad uboge progovne delavce so se spravili. Pod Pašič-Pribičevič-Žerjavovo vlado so naenkrat tik pred hudo zimo progovni delavci na vseh progah na Slov. Štajerskem odvzeli kos itak bornega kruha. Načelnik ptujske sekcijske je odredil, da delajo delavci na progah samo vsak drugi teden. Tako zaslužni ubogi družinski oče mesečno kvečljemo 300

Protestna stavka visoko-šolske mladine.

V Zagrebu.

V ponedeljek je bilo na zagrebškem vseučilišču protestno zborovanje proti upokojitvi vseučiliških profesorjev. Policija je zborovanje, ki se je vršilo na vseučiliškem vrtu, prepovedala, ker ni bilo policijsko dovoljeno. Akademiki so protestirali proti prepovedi, ker ni bilo do sedaj za zborovanja pred vseučiliščem potrebno policijsko dovoljenje. Jurist Lorković je prečital rezolucijo, da akademiki obsoajo nezakonito upokojitev vseučiliških profesorjev in nastopajo petdnevni štrajk, da pozivajo ljubljansko in belgrajsko univerzo, da se priključita tej akciji. Resolucija je bila sprejeta soglasno. Med govorji je pričela policija s sabljami razganjati akademike. Vdrla je v vseučiliščne prostore, obkola dijaštvu in nekaj akademikov zaprla. Včeraj je bila univerza zaprta in je dan mirno potekel. Akademski senat je sklenil, da se jutri prično predavanja.

V Ljubljani.

Ljubljanska akademska društva so imela snoči sejo, na kateri so izrazila svoja stališča. Osem društev se je izjavilo, da se danes sklice protestno zborovanje, na katerem se bo odločilo o izvedbi protesta. Štiri društva, »Orjuna«, radikalni »Slovenski Jug«, »Jadranc« in »Triglav« so se izjavila proti protestnemu zborovanju, ker smatrajo, da ima protest političen značaj, in se tudi niso hotela izjaviti o tem, da ne bi štrajka ovirala, če bi se akademska skupščina zanj odločila.

Za božične praznike

Ima v sijajni izbiri po presenetljivo nizkih cenah vsa izborna oblačila, kakor suknje, oblike, potem perilo, kravate in sploh vse modne potrebsčine

Drago Schwab v Ljubljani.

Ljubljanske novice.

Iz Katehetskih sestankov — danes ob petih popoldne v posvetovalnici K. T. D. — Referent prof. J. Pavlin: Prvo poglavje novega katetizma.

Iz Miklavžev večer v Unionu dne 5. decembra ob 7. uri zvečer, ki ga priredi orloški odsek Ljubljana-Sv. Peter, bo letos presegal, vse do sedaj prirejene tovrstne prireditve. Ob očarljivo bajni razsvetljavi in melodičnih zvoki godbe dravske divizije bo nastopil Miklavž s sijajnim spremstvom, brojčim 30 oseb. To spremstvo Miklavža bo pregnalo v peklenko brezno — istotako prekrasne scenerije — 18 parkeljnov, katerim bosta načelovala Mefisto in Lucifer. — Vsak bo očaran nad to imponantno in najdostojnejše prirejeno prireditvijo. Zato naj nikdo ne zamudi te prilike! — Vstopnice naj si skuša preskrbeti že v predprodaji, ker bo nemogoče vpoštevati želje posameznikov pri blagajni na večer prireditve. Opozorjam, da se sprejemajo Miklavževa darila in Laket-brado v prostorih Sentpeterskega prosvetnega društva (Zupnijska ul. 1). — Na večer pred prireditvijo se radi težko ne bodo sprejemala nobena darila.

Iz Ljubljanske občine in stanovanjsko-vprašanja. Predno je odšel župan oziroma komisar g. dr. Perič z ljubljanskoga magistrata, je še oddal zdavo štirih stanovanjskih hiš s po 12 stanovanj za Bežigradom. Delo se je oddalo posameznim obrtnikom. Zidarska in tesarska dela so se oddala za vsako hišo po eni stavbeni in tesarski tvrdki. O hitrem napredovanju in rekordu tega dela se je po Ljubljani mnogo govorilo in tudi stave so se napravile. Po štirindvajsetih delavnih dneh je bila v soboto kot prva dograjena in tudi popolnoma pokrita dvonadstropna hiša, ki jo je gradila stavbena tvrdka Ivan Ogrin, tesarska dela pa je izvršila tvrdka Martinc. Krovská dela je izvršil Martin Sušnik. Druga stavba, ki je najbljža prvi in je že tudi deloma pokrita, je ona, ki jo je gradila stavbena tvrdka »Ljubljanska gradbena družba«. Ostali dve hiši gradita tvrdki »Slograd« (tes. delo g. Zakotnik), drugo pa »Zid. zadrugac« (tes. dela g. Kregar). Bivšemu komisarju g. Periču vsa fast, da je tako najbolje razumel reševanje stanovanjske krize, vendar pa tudi vsem stavbenim tvrdkam in njih voditeljem, da so v tako kraljem času zgradile te hiše. Ljubljana s tem pridobi 48 stanovanj, ki bodo gotova, kakor sedaj kaže, že prve dni junija prihodnjega leta.

Iz Polhograjska katastrofa. G. inž. Ivan Sbrizaj nam je podal sledeče pojasnilo: V vsem cenjenem listu je konec mojega predavanja o »Polhograjski katastrofi«, glaseč se, da take katastrofe ni pričakovati še 1000 let, aetočno podan, ker se lahko napačno tolmači. Moja misel je bila, da v teh krajih, sodeč po vseh znakih, ki sem jih pri predavanju navedel, take katastrofe ne le tristo let, ampak in ves na južnem pobočju Stoča in Grmade morebiti tudi nad 1000 let ni bilo, upajmo zato, da jadi tudi v bodočnosti ne bo tako dolgo.

Iz Umrli so v Ljubljani: Marija Omeje, tob. delavka v p., 78 let. — Frančiška Leben,

zasebnica, 90 let. — Lucija Klemenčič, mestna uboga, 79 let. — Albin Kröll, bivši železni delavec, 28 let. — Terezija Horn, žena pečarskega pomočnika, 67 let. — Ivan Lenarčič, posestnik, 86 let. — Jožeta Ditz, hiralka, 51 let. — Jera Skof, zasebnica, 74 let. — Ivan Lazar, posestnikov sin, 25 let. — Fran Spilak, delavec, 80 let.

Iz Ogled tovarne pletenin in tkanin Josip Kunc & Komp., Ljubljana. Sv. Petra nasip (stara cukrarna) priredi Slov. trg. društvo »Merkur« v Ljubljani na praznik dne 8. decembra 1924 dopoldne. Zbirališče ob 9. uri dopoldne pri šentpeterskem mostu (Ambrožev trg). Člani in prijatelji društva se vabijo, da prijavijo svojo udeležbo društveni pisarni, Gradišče 17-L, najkasneje do petka dne 5. decembra 1924 opoldne.

Iz Odbor Udrženja vojnih invalidov, vdov in sirot, podružnica Ljubljana, namerava za Božič poleg revnih otrok in sirot, ki so se že priglasili, obdarovati po možnosti tudi svoje revne invalide in vdove. V to svrhu se pozivajo člani in članice, ki želijo biti deležni tega obdarovanja, da se zglašate v društveni pisarni Sv. Petra vojašnica med uradnimi urami in sicer v času od 2. do 10. decembra t. l. — Odbor.

Iz Velike tatvine v trgovini Feliksa Urbanca v Ljubljani. Poročali smo, da so storilci prodajali večje množine ukradenega blaga g. Francu Rothu, kramarju z manufakto v Udmatu št. 7 in da je bil tudi Roth arretiran, ker je vedel, da kupuje ukraden blago. G. Roth je bil prvi hip res arretiran. Pri hišni preiskavi v njegovi trgovini se pa ni našlo niti krpice ukradenega blaga, temveč je g. Roth pošteno prevenjenko vse svoje zaloge nepotrebno dokazal s fakturami, nakar je bil takoj iz zapora izpuščen.

Iz Tedenski zdravstveni izkaz. V času od 23. do 29. novembra 1924. je bilo v Ljubljani rojenih 24, umrlo je v tem času 19 oseb, od tega 5 tujev. Vzrok smrti v dveh slučajih je tika, v enem pljučnica, v enem davica, v enem srčna hiba, ostalo naravn smrtni vzroki.

Iz Nalezljive bolezni v Ljubljani. Od 23. do 29. novembra t. l. so bili v Ljubljani naznani sledeči slučaji nalezljivih bolezni: 3 slučaji davice, 1 škrlatice in 2 dušljivega kašlja.

Iz Kurja tatica. Včeraj dopoldne je kupovala neka precej elegantno oblečena gospa na trgu in sicer na prostoru med barakami in starim Mahrovim zidom kuretnino, katere je bilo jako dosti na trgu. Med tem ko je tehtala precej težko kurico v roki in se je prodajalka — neko kmečko dekle — le za hip ozrla v svoj kurnik, je elegantna gospa stisnila kuro pod pazduho in je izginila v gneči. Dasi je dekle tatvino takoj opazil in zakričalo, se je tatici posrečilo, da se je izgubila na sejmischen in je odnesla ukraden kuro srečno iz gneče.

Iz Pečenka ga je zanimala. Avg. M. se je lepo udomil v nedeljo v kuhinji gostilne Kajfež. Clovek ima več miru, ima pa tudi več udobnosti in pa nepoklicani pogledi ga ne oširijo. M. si je pa naročil fižola s čebulo in počasi použival. Pa ga je že omamila pečenka na mizi, kuharica tudi ni bila ravno blizu, stegnil se je po njej in se ravno lepo okusil z njo — pa joj — natakarica ga je opazila in še bolj žalostno — tudi ovadila.

Iz Izgnan. Popović Radovan, krojaški pomočnik, rojen 1902 v Kalasko, Hercegovina, radi tatvine že kaznovan, je za nedoločen čas izgnan iz tukajšnjega policijskega okoliša.

Iz Policijska kronika. Zadnjih 48 ur so bile vložene sledeče ovadbe: Radi tatvine 3, radi pisanosti 1, radi kaljenja nočnega miru 3, radi prestopka cestnopolicijskega reda 5, radi prekoračenja policijske ure 2, radi prireditve godbe brez dovoljenja 1, radi streljanja na prostem brez potrebe 1, radi izgube 1, radi zateklosti psa 1, radi prestopka delovnega počinka na narodni praznik 11; arretacije: 4 radi pisanosti.

Iz Opozorjam na izjemne cene, ki jih je določila svojim odjemalcem tvrdka A. Šinkovec nasl. K. Soss. Več v današnjem oglasu.

Iz Svetlobna telesa »Vesta«, stropicne, namizne in stenske stenicke v vseh izdelavah po konkurenčnih cenah J. Gorenec, palača Ljublj. kreditne banke.

Iz Tvrđka I. Maček, Aleksandrova c. 12, prodaja vsa oblačila za gospode in otroke do božičnih praznikov po znatno znižanih cenah.

Naznanila.

Slov. kršč. ženska zveza ima svojo redno sejo v četrtek ob 5. popoldne v Jug. tiskarni. Predstavstvo.

Kat. slov. izobraž. društvo v St. Jurju pri Grosupljem priredi v nedeljo dne 14. dec. ob 10 dopoldne in pol 3 popoldne gledališko predstavo »Domen« s petjem v petih dejanjih. Vabljeni vsi od blizu in daleč.

Prosvečna Krakevo-Trnovo ima redni občni zbor drevi ob 10. 8. Udeležba članov obvezna. — Preuredila in izpolnila se je knjižnica. Obiskujte jo bolj pogosto!

Siškarji. Miklavž v večer priredi Sišensko prosvetno društvo za člane in po njih vpeljane goste v samostanski dvorani v petek zvečer ob 7. uri. Vstop prost. Darila sprejema Miklavž v samostanski dvorani v četrtek in petek ob 4. ure popoldne.

Obrtna zadružna lesnih strok v St. Vidu pri Ljubljani razglasja, da bodo vajeničke oziroma pomočniške preizkušnje za zadružne pripadnike prve dni meseca prosinca 1925.

Reflektanti naj vlože pri zadružnem načelstvu nekolkovane prošnje, katerim je priložiti dokaz o redovito prestani učni dobi, krstni list in eventuelno šolsko izpričevalo, najkasneje do 21. t. m. Dan preizkušnje se vsakemu posamezniku naznani pismeno. — Berlič Rok, zadružni načelnik.

7588

Vsem podeželskim odrom vladno naznam na razna vprašanja, da se dobi moja štiridejanska ljudska igra »Nebogljenc« na pisan stroj prepisana in broširana po 50 Din izvod pri meni v Mariboru, Ob železnicu št. 6, II. nadstr., kjer se dobre tudi vse druga načnena pojasnila glede uprizoritve itd. — V Mariboru, dne 29. 11. 1924. — Jos. Kostanjev.

Javni radio-koncert. Drevi točno ob 1/4 na 9. uro zvečer se vrši v Unionski dvorani javni radio-koncert na korist Jugoslovanske Matice. Aparat je montiral tvrdka Štebi in Tujež ter ga predvaja g. Štebi sam. Pred začetkom koncerta pojasnjuje s kratkim predavanjem gosp. Čadež. Na tem interesantnem večeru bomo imeli priliko slišati koncerte iz Londona, Bruslja, Pariza, Curiha, Rima ter raznih nemških mest, kakor Hamburg, Frankfurt, Leipzig, München, Berlin itd. Konec koncerta je točno ob 10. uri zvečer. Vstopnice se prodajajo cel dan v Matični knjigarni in od pol 8. ure dalje pri večerni blagajni pred Unionsko dvorano. Sedeži od 8 Din navzgor.

Jugoslovansko veterinarsko druženje — sekcija Ljubljana — ima v soboto, dne 6. decembra 1924 ob 19. uri svoj letni občni zbor v hotelu Štrukelj v Ljubljani.

Društvo najemnikov za Slovenijo opozarja, da se vrši drevi javna odborova seja ob 20 v veliki dvorani Mestnega doma. Društvena pisarna daje članom dnevno od 18 do 20 informacije na Sv. Petra cesti št. 12, pritlično, desno.

Dijaški vestnik.

D V pripravo za proslavo praznika Brezmadežne se bo vršila za akademike in srednješolce trdnevnika v Križankah v petek 5., soboto 6. in nedeljo 7. t. m. zvečer ob pol 7. Po govoru vsej blagoslov v Najsvetejšem. Na praznik zjutraj ob 6 skupno sv. obhajilo med sv. mašo. Govori g. univ. prof. dr. G. Rožman o verskem življenju dijaka v luči Brezmadežne.

D Tovariši kongreganisti. Danes ob 20. uri je kongregacijski sestanek v Marijanški kapeli. Govori g. župnik Finžgar: Mladični in dekle. Vabljeni tudi tt. nekongreganisti. — Odbor C. A. M.

Prosvečna.

pr Koncert, ki ga je na narodni praznik 1. decembra priredilo Jugoslovansko novinarsko udruženje, je bil izborno obiskan in je tudi v umetniškem oziru jako lepo uspel. Koncert je uvedlo Orkestralno društvo Glasbene Matice, ki se pod sedanjim dirigentom, skladateljem Skerjancem čvrsto in upalno giblje. Precej številni godalni orkester tega društva je s spremljevanjem harfe izvedel dve noviteti: otožnosanjavega Griegovega »Pastirja« in eksotično barvana, zlasti ritmično dražesina Debussyjeva plesa. Izmed ljubljanskih pevskih zborov so sodelovali »Slavec« pod vodstvom g. Brnobiča z dvema zboroma, »Ljubljana« pod vodstvom g. dr. Kimovca tudi z dvema in »Ljubljanski Zvon« pod vodstvom g. Prelovca s tremi zbori. Zborovo petje vseh treh društev je bilo skrbno pripravljeno in dostoju podano. Pri »Slavcu« moramo ugotoviti, da se pologoma dviga in se je otresel že marsikah trdot; vendar naj bi še bolj stremel za mehkim in polnim tonom ali z drugimi besedami: za voljnim in pravilnim nastavkom ter za čim boljšo resonanco. Tudi zarez oziroma prepogostega prekinjevanja glasovnega toga je bilo preveč, deloma tudi pri »Ljubljanskem Zvonu«, ki se je drugače zadnja leta dvignil na precejšnjo višino in to tudi pri tem koncertu pokazal; težki »Zakaj« je točno in z lahkoto odpel, Mokranjevo X rukovet pa naravnost vzorno. Petje »Ljubljane« je bilo izredno dobro: kreplko, polno, vseskoz sigurno, čisto v intonaciji in brez najmanjšega trganja. Oba zbara: Čajkovskega »Angel vojipače« in Klemenčičev »Poglejte ptičke« sta zvenela kot orgle. Izmed naših umetnikov-solistov sta na koncertu sodelovali ga. Thierry-Kavčnikova in g. Betetto. Ga. Thierry je zapela dva samospeva in enega se dodala, g. Betetto pa tri samospeva in enega celo dvakrat navrgel. Oba pevca sta bila prav dobro razpoložena in smo ju radi poslušali, s posebnim užitkom zlasti g. Betetto, ki je pevec — kakor vsi vemo — izrednih vrlin in njegovo tako mehko, hkrati pa močno polno, nepretrgano in iskreno petje neizrečeno blagodejno na poslušalce vpliva.

P. pr Giacomo Puccini † Dne 29. t. m. je po operaci v grlu umrl v Bruslju veliki italijanski skladatelj Giacomo Puccini. Njegova glavna dela so opere »Bohème«, »Butterfly« in »Tosca«, ki so ponese njegovo ime širok kulturnega sveta. Italijanska vlada je sklenila, da se Puccini pokopuje na državne stroške. Gledališča v Italiji so ostala v soboto v znak žalosti zaprta. Svoj življenjepis je bil podal Puccini svoj čas sledče: Rodil sem se v Lucci L 1858. Bilo nas je sedem otrok, se-

dem malopridnežev vrednih sinov in vnukov, glasbenikov, ki so ves dan življali in prepevali, da so starci oče, mati in sosedje obupovali. Ubogi ded je kmalu umrl in nad našo hišo se je zgrnila najgloblja žalost. Od deda sem prejel prvi pouk v glasbi. Potem sem študiral pri ljubem mojstru Angeloniju v Lucci, potem pri Ponchielliju v Milanu, ki sem ga obožaval. Bil sem popoln nemanjč in nisem videl stolirskega bankovca do prve vpravitev srečne »Villi«. L. 1884. sem stanoval v četrtem nadstropju s svojim bratom in svojo sestričino. (Živel sem s podporo kraljice Margherite.) Nato se mi je sreča nasmehljala.

Narodno gledališče v Ljubljani.

Drama.

Začetek ob 8.

Gospodarstvo.

Francosko posojilo v Ameriki.

Kakor poročajo iz Newyorka in Pariza, je imelo francosko posojilo v znesku 100 milijonov dolarjev, emitiranih na newyorški borzi, popolen uspeh. V 46 minutah je bilo mesto 100 milijonov podpisanih 500 milijonov dolarjev. Emisija se je izvršila po 94, obrestna mera znaša 7 odstotkov (toliko kakor nemško posjilo, dočim se je emisija nemškega posojila izvršila po 92).

To Morganovo posojilo Franciji pa ni osamljeno. Poleg drugih mednarodnih finančnih operacij, izvršenih zadnje čase na newyorškem denarnem trgu, so najele razne francoske železniške družbe velika obligacijska posojila. Tudi nemška industrija je dobila večje kredite. Poročali smo tudi o 15 milijonskem posojilu (v dolarjih) nemški državni banki. Amerika je postala namesto Anglije bankir sveta. Njene ogromne kapitalije, ki jih je zlasti povečala svetovna vojna in povočna konjunktura, so začele iskati plodonosne načitve in jo naše predvsem v Evropi, katere kapitali so se s svetovno vojno zmanjšali. Tako se skuša z ameriškim kapitalom spraviti zopet v normalen tir zavoženo in izčrpano evropsko gospodarstvo.

Francosko posojilo bo služilo v prvi vrsti zato, da se stvori zaklad, da se z njim preprečijo spekulacije proti francoskemu franku. S 100 milijoni dolarjev bo Banque de France držala francoski frank. S stabilizacijo francoskega franka se bo povečalo število držav z urejenim denarstvom; ta stabilizacija bo ugodno vplivala na francoske kreditne prilike in na francoske gospodarske odnose z ostalim svetom.

Posojoilo bo služilo tudi za odplačilo prednjim državnim blagajni po Banque de France, in pa za povečanje kovinske podlage omenjenim državnim banke.

Razen tega so se že pojavile depese iz Newyorka, ki naznajajo, da pričakuje vlada severnoameriških Združenih držav v najkrajšem času francoskega obvestila o ureditvi vprašanja dolgov, ki jih ima Francija v Uniji. Ta francoski dolg Združenim državam znaša skoraj 3 in pol milijarde dolarjev. S tem se bo zopet odprlo vprašanje medzavezniških dolgov, pri katerih je tudi naša država interesirana. Saj smo dolžni severnoameriškim Združenim državam okoli 60 milijonov dolarjev, Angliji pa nad 30 milijonov funtov šterlingov.

* * *

g Pobijanje draginje in nova vlada. Kako P.-P. vlada pobija draginjo in skrbi tako za dobrobit ljudstva, osvetljuje dejstvo da je bila cena pšenici pod Davidovičevim vlado 4.30 Din, danes pa je že 4.55 Din — kilogram.

g Fusija Slavenske banke d. d. in Ljubljanske kreditne banke. Spričo tozadavnega poročila Belgrader Zeitung, katero je reproduciral tudi naš list, smo prejeli od autoritativne strani pojasnilo, da dotična vest že zaradi tega ne odgovarja dejanskemu položaju, ker se v upravi Ljubljanske kreditne banke doslej o vprašanju fuzije sploh še ni razpravljalo, še manj pa sklepalo. Tudi ni resnica, da bi posedovala Slavenska banka d. d. večino delnic Ljublj. kreditne banke.

g Zvišanje izvoznih carin. Iz Belgrada poročajo, da namerava vlada v kritie izdatkov za invalide zvišati izvozne carine. Vest je zelo neverjetna.

g Oprostitev od plačanja kavcij. Po neki naknadni odločitvi generalnega ravnateljstva državnih železnic se oproste od plačevanja kavcije pri naročilu vagonov (200 dinarjev za vagon) vsi rudniki, državna podjetja, podjetja, ki imajo lastne industrijske tire; vsa podjetja, ki vsak dan natovorijo več kakor pet vagonov, nadalje vsa podjetja, ki jim je ravnateljstvo priznalo pravico polaganja depozitov za naročene vagonne ter vse stranke, ki naroče vagonne za pretvorjenje blaga iz ladji.

g Sindikat tvornic špirita. Iz Belgrada poročajo, da se je vršila po daljnih pogajanjih skupščina vseh tvornic in rafinerij špirita in poljedelskih večjih žganjekuh, na kateri je bil od obeh skupin producentov špirita sklenjen in podpisan sporazum v cilju stabilizacije cen. Za predsednika sindikata je izvoljen Vladimir Arko.

g Italijanska zunanja trgovina. V prvih devetih mesecih t. l. je Italija izvozila za 13787 milijonov lir napram 12676 milijonov v istem razdobju lanskoga leta, izvozila pa za 9774 milijonov lir napram 5357 milijonom v prvih 9 mesecih lanskoga leta. Pasivnost italijanske zunanje trgovine se je zmanjšala od

5357 na 4013 milijonov lir, kar gre na račun povečanega izvoza.

g Izvoz avtomobilov iz Italije. V prvih treh četrletjih t. l. je Italija izvozila 13.338 voz v skupni vrednosti 276 milijonov lir. V istem razdobju lanskoga leta je znašal izvoz avtomobilov 8358 kosov v skupni vrednosti 192 milijonov lir.

g Izvoz jaje iz Bolgarije. V prvih 10 mesecih t. l. je Bolgarija izvozila 1196 wagonov jaje napram 487 wagonom v istem razdobju lanskoga leta.

g Bolgarska žetev v letu 1924. Iz Slovakinje posnemamo, da je znašala žetev pšenice letos 960.000 ton (napram 986.000 ton v lanskem letu), rži 167.400 ton (lani 174.000) ton, ovsu 149.700 (lani 153.000) ton, ječmena 742.000 (lani 682.000) ton.

g Češkoslovaška zunanja trgovina v mesecu oktobru t. l. V mesecu oktobru t. l. je znašal uvoz v Češkoslovaško 1855 milijonov č. kron napram 1456 milijonom Kč v mesecu septembri t. l. Ker je v mesecu oktobru t. l. izvoz dosegel, kakor smo že poročali, 1462 milijonov Kč, je bila bilanca češkoslovaške zunanje trgovine za mesec oktober pasivna v znesku 107 milijonov Kč. — V oktobru meseca t. l. je Češkoslovaška uvozila iz Jugoslavije za 55 milijonov Kč, kar pomeni 4.10 odstotka vsega češkoslovaškega uvoza. — V prvih desetih mesecih t. l. je Češkoslovaška izvozila za 13145 milijonov Kč, uvozila pa za 12.525 milijonov Kč, tako da je bila v tem razdobju trgovska bilanca aktivna za 620 milijonov Kč napram 1927 milijonov Kč v istem razdobju lanskoga leta.

g Zavodi za preiskovanje gozdov v Češkoslovaški. Ravnokar so se vršila v češkoslovaškem poljedelskem ministrstvu posvetovanja o organizaciji nove poslovne panoge takozvanega gozdnega preiskovanja. — Gozdno-gospodarska državna uprava namerava v tem oziru razdeliti celo republiko v tri distrikte: Češka s pretežno umetnimi gozdnnimi kulturnimi, Moravsko in Šlezijo kot prehodni distrikt ter Slovaško in Podkarpatsko Rusijo s prirodnimi gozdovi. V ta namen naj bi se ustanovili trije preiskovalni gozdarski zavodi: v Pragi, v Brnu ter v Banskej Štiavnici.

g Nemška zunanja trgovina. V mesecu oktobru t. l. je znašala vrednost uvoza v Nemčijo 586 milijonov zlatih mark, izvoz pa 612 milijonov zlatih mark. Iz teh podatkov je razvidna pasivnost v znesku 244 milijonov napram 59 milijonov v mesecu septembri t. l. V prvih desetih-mesecih t. l. je bil uvoz 6960 milijonov zlatih mark, izvoz pa 5164 milijonov zlatih mark.

g Statistika bilanc v zlatu v Nemčiji. Ker je bilo ogromno premoženja družb v Nemčiji nejasnih radi velike inflacije, je vrla odredila, da se morajo vršiti bilance družb na podlagi zlate vrednosti, se pojavlja sedaj cela vrsta takih bilanc, o katerih nam podaja Berliner Tageblatt statistiko na dan 30. IX. 1924. 1177 družb je izdelalo svoje bilance. Te so imele v letu 1913 skupno glavnico 830 milijonov mark, med tem ko so izkazale 1024 942 milijonov. Skupna vsota rezervnih fondov znaša sedaj 135 milijonov nasproti 248 milijonov v letu 1913, tako da je znašal skupni lastni kapital pred vojno 1.078 milijonov in sedaj 1079 milijonov; tedaj nikake posebne razlike. Obveznosti iz obligacij in hipotek znašajo sedaj le še 29.9 odstot predvojne vrednosti, druga bremena so se znižala na 61.7 odstot predvojne vrednosti. Delovna sredstva omenjenih 1177 družb so znašala l. 1924 1512 milijonov nasproti 1944 milijonom v l. 1913, torej le še 77.9 odstot predvojne vrednosti. Med tem ko je znašal delovni kapital l. 1913 le 42.7 odstot delovnih sredstev, je znašal l. 1924 62.3 odstot. Rezervni skladki so se znižali od l. 1913 do l. 1924 od 12.8 odstot. na 8.9 odstot, med tem ko predstavljajo obligacije in hipoteke le še 6 odstot delovnih sredstev nasproti 16 odstot v letu 1913. Druga tuga sredstva dosegajo danes le 22.8 odstot. naproti 28.8 odstot v letu 1913. Števila kažejo, da se je nemška industrija močno razbremenila dolgov. Kako težko je pregledati in oceniti izvršene sklepe po preračunu, kaže dejstvo, da je bilo povprečno v tednu od 24. do 29. novembra 203 preračunov v zlato bilanco, tedaj 36 dnevno. — Tudi v naših gospodarskih krogih se čujejo glasovi, da bi se uvedlo objavljanje bilanc na podlagi zlate reševanje.

g Priporoča se špecialna trgovina za otroške oblekce in plaščke. M. KRISTOFIČ-BUČAR, Ljubljana, Stari trg 9.

Dobavja najboljši bronaste zvonove, po kakovosti nedkriljivo ene iz predvojne dobe, čisti harmonični glasovi, 4 tedenski dobeni rok, veličino jemstvo. — Odlikovana tvrdka z zlato kolajno. Cene najnižje v Jugoslaviji.

LIVARNA
ZVONOGLAS
MARIBOR

Borze.

2. decembra 1924.

DENAR.

Zagreb. Italija 297.25—302.75 (298.50), London 317.75—320.75 (319), Newyork 68.10 do 69.20 (68.75), Pariz 373.50—378.50 (375), Praga 205.25—208.25 (207), Dunaj 0.096 do 0.098 (0.0973), Curih 13.25—13.35 (13.52), — ef. dolarji 67.25—68.25, lire 297.50.

Curih. Belgrad 7.55 (7.50), Italija 22.55 (22.50), London 24.08 (23.98), Newyork 517.625 (517.8), Pariz 28.225 (27.98), Praga 15.545 (15.55), Dunaj 0.00735 (0.0072825).

Dunaj. Devize: Belgrad 1034, Kodanji 12.400, London 330.000, Milan 3079, Newyork 70.935, Pariz 3912, Varšava 13.600. Valute: dolarji 70.460, angleški funt 328.200, francoski franki 3870, lira 3050, dinar 1029, češkoslovaška korona 2117.

Praga. Devize: Lira 147.88, Zagreb 49.45, Pariz 187.125, London 157.50, Newyork 33.90.

VREDNOSTNI PAPIRJI.

Ljubljana. Celjska posojilnica d. d. Celijska 210—211 (zaklj. 210), Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana 220 (denar), Merkantilna banka, Kočevje 124—125 (124 zaklj.), Prva hrvatska štedionica, Zagreb 900 (blago) Strojne tovarne in livarne, Ljubljana 130—150, Split 1470—1480, Nihaig, d. d. za ind. i trgovcem, Zagreb 63.50 (blago), 1 in pol odstotkom zadolžnice Kranjske deželne banke 90 (blago).

Zagreb. Hrv. esk. banka, Zagreb 107 do 108, Hrv. Slav. zem. hip. banka, Zagreb 58 do 59, Jugoslovanska banka, Zagreb 101 do 102.50, Ljubljanska Kreditna banka, Ljubljana 217.50—220, Prva hrvatska štedionica, Zagreb 890—900, Dioničko društvo za eksploracijo drva, Zagreb 78—80, Hrv. slav. d. d. za ind. šefera, Osijek 850, Gutmann 770—800, Slavonija 60—72, Trbovlje, premogokopna družba, Ljubljana 450, vojna odškodnina 125 do 127, 7 odstot. invest. posojilo iz l. 1921 65 do 68.

Dunaj. Alpine 395.000, Greinitz 154.000, Kranjska industrijska družba 915.000, Trboveljska družba 476.000, Hrvatska eskomptna banka 109.500, Leykam 200.000, Hrvatsko-slav. dež. hip. banka 57.000, Gutman 435.000, Mundus 950.000, Slavonija 71.000.

BLAGO.

Ljubljana. Les: Remeljni, 4 m dolžine, 6—6, zdravo, dobro žagano blago, fco meja 2 vag. 654, 660, zaklj. 654, Hrastovi plohi, I. in II. vrsta, 2.60 m, 58 mm, fco meja 1250, Deske 18 mm, I., II., III., fco meja 580, hrastovi pragovi, 1.80 m dolž., 24—14, fco nakladna postaja 38, Hrastovi frizi, 6, 7, 8, 9, fco meja 1450, hrastovi drva, suha (ogledano), fco meja 1 vag. 29, 30 (zaklj. 29). — Žito in poljski pridelki: Pšenica domaća, fco Ljubljana 400, pšenica bačka, par. Ljubljana 455, koruza nova, december, fco Postojna trans. 6 vag. 240, 245, zaklj. 245, koruza sremška, fco nakladna postaja, garanci 190, koruza srbska, par. Belgrad, garanci 180, koruza, februar, marec, p. kasa 190, laneno seme, fco Ljubljana 700, otrobi srednje debeli, fco Ljubljana 240. — Stročnice, sadje: fižol ribničan, orig., fco Ljubljana 420, fižol ribničan, očiščen, b-n, fco Postojna trans. 520, fižol prepeličar, orig., fco Ljubljana 485, fižol prepeličar, očiščen, b-n, fco Postojna trans. 590, fižol mandolon, orig., fco Ljubljana 390, fižol mandolon, očiščen, b-n, fco Postojna trans. 490, fižol rjavi, orig., fco Ljubljana 410.

Novi Sad: Pšenica 400—405, koruza 180 do 190, moka bazis 40—595—600, otrobi 170. Položaj: pšenica in moka čvrstejsa, ostalo nespremenjeno.

Turistika in sport.

Trudni so? Beremo, da se hočeta dva najznamenitejših angleških lahkih atletov, Abrahams in Liddell, športu odreči. Abrahams je jurist in prav, da mu učenje ne pripušča takega treninga, kakor bi rad. Kakor nam je znano, je zmagal Abrahams pri olimpskih igrach v Parizu v teku na 160 m v 10.6 proti najboljši mednarodni konkurenči. Samo Nemčica Houbena ni bilo zraven. Lyddell je pa mojster na 400 m in tudi olimpski zmagovalec, 47.6. Po poklicu je presbiterijanski pastor in hoče tudi sedaj za misjonarja na Kitajsko. Pri najboljši veri jima ne moremo verjeti. Komur je prešel šport v kosti, ta ga ne bo opustil, tudi če študira pravo ali pa če je misjonar. Začasno morebiti, a trajno ne.

Prav tako govorce se širijo o bokserju Dempseyu. »Sedaj sem nepremagljiv, nihče mi ne more bližu. Nočem ponoviti napake, ki jo je napravil svojčas Jeffries. (Ta je bil nam-

reč nepremagan odšel z bojišča; a ko se je pojavil strahoviti črnec Johnson in je premagal vse nasprotnike, niso dali Jeffriesu mir; moral je spet na dan, da reši čast belega rodu, in rešil jo je s tem, da ga je Johnson v 15. rundi potolkel.) Ko se bosta čez deset let spet kosala dva mojstra, tedaj bo rekel svet: Škoda, da ni Dempsey, ta bi pohrustal kar oba naenkrat.«

Take vesti o Dempseyu, da bo zapustil bokserski oder, so se širile že večkrat. Navadno je to spreten manever njegovega managerja, da skoči hitro kdo noter in sproži kakšno veliko dolarsko vsoto. Kajti dokler v Doloniji bokserska pšenica tako lepo cvete, kakor danes, ne bo noben bokser arene prosto voljno zapustil

Učenka

z 8 mes. prakso v galeriji, stroki ISCE mesta v stalin trgovini. Najraje v mestu. Ponudbe na upravo lista pod Število »UČENKA«.

Vagon BOŽIČNIH DREVESC prodan po 7-9 Din komad. Brzoponudbe pod »BOŽIČ. št. 7579 na upravnino.

Iščejo se pletilje.

Istotam se odda pletenje na dom. Naslov v upravi »Slovenca« pod Številko 7578.

Mlin in žago

prodam radi slab. zdravja. V mlincu je 6 parov kamnov in stope. Žaga je na 1 gater venecijanka in cirkular. Vse v najboljšem stanju, na vodi Krka, jen naraven. Obrat se lahko izvršuje skozi celo leto, ker voda ne ovira ne v suši in ne v največji povodnji. Naslov: Ivan Tomšič, Dvor p. Žužemberku, Dolenj.

Preklic.

Podpisani nisem plačnik za dolgove, ki bi jih napravil moj sin JOSIP TOMŠIČ iz Vrha št. 6. — Josip Tomšič, Vrh pri Hrastniku, Žužemberk.

V gostilni pri »Bobenčku« na Sv. Petra cesti vsak PETEK

POLENOVKA

tudi čez ulico. 7601

Mesto KUHARICE

ščem. Grem tudi v župnišče. Naslov v upravi pod 7602.

Otroške oblekce

za dečke in deklice, navadne in boljše, predpasnike, volne svitarkice, razno trikotažo, nogavicke in drugo si sv. Miklavž lahko za malo denarje nabavi pri tvrdki F. in L. GORIČAR, »Pri Ivanki«, Ljubljana, Sv. Petra cesta 29.

Strašno poceni

so pritožuje nad draginjo; kdor se še ni prepričal, kako

so naprodaj po polovični ali

zelo znižani ceni. Ne zamudejte ugodne prilike! Resljeva cesta 30, L nad. desno.

Lokal

se odda v najem za več let na Gorenjskem. — Prodaja se oprava s celim inventarjem vred osebi, ki prevzame lokal, 2 sobi, kuhinjo in klet.

— Ponudbe na upravo lista pod: »TAKOJ« Štev. 7486.

»BANICA«

MAJZELJ in RAJSELJ

LJUBLJANA,

TURJASKI TRG št. 1.

Kupec za lepa

la. JABOLKA

rinfusa ali v zaboljih pa-

kovanje, je tvrdka

Leo Lederer

▼ SOMBORU.

Jutranja zvezda.

Napisal H. Rider Haggard. Iz angleščine prevel

Peter M. Ceruigoj.

[Dalje.]

trboveljski
drva premog
koks
angloški premog
slezijske briķete

dobavlja ILIRIJA tu
Kralja Petra trg 8. Tel. 220
Plačilo tudi na obroku.

Za Miklavž in božič.

Mamice, razveselje otroke in kupite igračne vozičke in mala dvokolesa, tricikelne, holenderje, stolice, zložljive tudi za mizice, šivalne stroje itd. najceneje TRIBUNA F. B. L., Tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska cesta št. 4. 7004

Rider pride v Maribor, naj ne zamudi obiskati mojo trgovino z najboljšo emajlano - pločevinasto POSODO, kakor tudi porcelanasto in stekleno robo. Cene zelo ugodne — prepričajte se!

A. VICEL — Maribor,
Glavni trg št. 5.

PERJE

kokošje, račje, gosje in gosji puhi, oddaja vsako množino po zmerni ceni in tvrdka

E. Vajda, Čakovec

BLAGAJNIČARKA
s prakso išče mesta. Naslov v upravi lista pod št. 7494

Bencin - motor

12 P. S. 2 dinamo ali brez diname, števci 115 volt. novi, se poceni proda v MOZIRJU, elektrarna. 7487

POZORI POZORI!

Ostanki za perilo

so naprodaj po polovični ali zelo znižani ceni. Ne zamudejte ugodne prilike! Resljeva cesta 30, L nad. desno.

Skladiščnik

vojaščine prost. ne preko 22-24 let star,
se išče

Reflektira se samo na one, kateri so izučeni v špecijalistički stroki in imajo voljo izobraziti se za POTNIKA. Prednost imajo oni, kateri so se izučili na deželi. Samo pismene ponudbe na tvrdko »ALKO«, Ljubljana.

Za Miklavža

so

Bizjakovi keksi

najprikladnejše in najcenejše

darilo.

Gospodarska cesta 7.

Marijin trg 2.

Obupno premikati ustnice.

Nekaj hipov ni mogel govoriti, potem pa mu je bruhnili iz prsi hripav, nenačven krik:

»Začarali so me! Gorim, gorim!« je vplil in se premetaval sem ter tja po postelji.

»Maščuj me, hči moja, in se ničesar ne boj, zakaj bogovi so okrog tebe. Jaz vidi dim njih častitljive oči. O, gorim, gorim!«

Nato mu je glava omahnila in po izmučenem obrazu se je razil mir smrti.

Tua je poljubila mrtvo čelo in pokleknila k molitvi. Po nekaj trenotnih je vstala in rekla:

»Pravični in popolni faraon je blagoval oditi v svoje večno bivališče k Osirisu. Oznanite, da je ta bog mrtvev in da vladam same v Egiptu. Pošljite semkaj Osirisovega duhovnika, da odpravi mrtvaške molitve, in vi v združenosti storite, kar vam nalaga poklic.«

Duhovnik je prišel, toda pri vratih ga je Asti ujela za roko in ga vprašala:

»Kako si umišljal voščeno podobo?«

»Sežgal sem jo na oltarju starega sventišča v tem templju,« je odgovoril.

»O bedak!« je rekla Asti. »Pokopati bi jo bil moral. Vedi, da si z začarano podobo sežgal tudi faraonovo življenje.«

Tedaj se je duhovnik zgrudil na tla in je omedelil in poklicati so morali drugega, da opravi mrtvaške molitve.

X. POGLAVJE.

Ka prispe.

Bilo je že jutro, in dočim so zdravniki

balzamirali faraonovo truplo, kakor se je

dalo, se je Tua posvetovala s svojimi častniki.

Posvet je bil dolg in resen, zakaj vse

so čutili, da je nevfrnost zelo velika.

Abi je bil ušel, in če ga zopet ujamejo, je sam

najbolje vedel, da bo njegova smrt in smrt

vse njegove hise plačilo za njegove zločine

in čarodejstva; mogel je to popraviti le s

tem, da — poroči egiptansko kraljico. Ra-

zen tega je imel tisoč vojakov v mestu in

njega okolici in vsi so mu bili zapriseženi,

kraljevska straža je pa štela samo pet

stotinj, vsaka po sto mož, in je bila ujeta

v zanki ulic in kamenja.

Nekdo je predlagal, naj bi si odpril

pot skozi tempeljsko obzidje in tako prišli

do kraljevskih ladij, ki so bile zasidrane

na Nilu pod obzidjem, in ta načrt je svet

odobril. Toda ko so ga hoteli izvršiti, se je izkazalo, da so ladje že bile zasežene

in da so jadrale po reki navzgor. Tako sta

preostali samo dve možnosti: vztrajati v

utrdbah starega templja in poslati sle po

pomoč, ali pa drzno odkorakati skozi me-

sto, udreti skozi vrata, če bi bila zaprta,

ugratiti ladje in odpluti po Nilu navzgor

hakega kraljevskega mesta, ali če bi to

ne bilo mogoče, poskusiti svojo srečo na

prostem polju.

Nekateri so pritrjevali enemu načrtu,

drugi drugemu, tako da je slednjem moralno

odločiti njen veličanstvo. Nekaj časa je razmišljala, nato pa je rekla:

»Tu nočem ostati, da umrjem lakote,

kar bi se gotovo zgodilo, preden bi se mo-

glo zbrati vojstvo, da nam pride na pomoč,

in da bom v oblasti tega odurnega in nič-

vrednega človeka, morivca dobrega boga,

mojega očeta. Bolje je, da se spustim v boj

na ulicah — tako pridem vsaj neomadeževana k njemu v njegovo večno bivališče

onstran solnca. O polnoči odkorakamo.«

Uklonili so se njeni besedi in se jeli

pripravljati. Dočim so dvorjanke glasno ob-

jokovali faraona, so klicarji stopili na vi-

sočne stolpe in so oznanjali, da je nastopila

vlado Neter-Tua, Amenova Jutranja zvezda,

slavna v Rahu, Hathor, močna v lepoti, kot

edina vladarica in gospodovka Severa in

Juga in Egiptu podložnih dežel.

Šumarski inžinir

z državnim izpitom za

Samostalno vodstvo veleposestev se išče za graščino »Boštanj ob Savi« (Slovenija),

ki ima skoro samo gozdove. — Reflektanti, ki so vodili že samostalno enako gospodarstvo, naj stavijo ponudbe s curiculom vitae na: And. Jakil, Karlovac.

Drva
trboveljski
**premog
td>
td>**

H. Petrič
Ljubljana
Gospodarska cesta 8
Telefon 343

td>

PERFEKTNO

td>

STENOGRAFINJO

td>

